

Посавски канал

ЛИСТ ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ БРИГАДА У ПОСАВИНИ

БРОЈ 14

Београд, 1 октобар 1946 год.

ЦЕНА 1.— ДИНАР

Испунили смо обавезу омладине Србије

Данас, 1 октобра 1946 године, шест бригада треће смене радних јединица испуниле су свој део задатка. Завршиле су прокопавање канала у обреновачкој Посавини 10 дана пре одређеног рока. Упркос многих предвиђених и непридвиђених тешкоћа у раду, упркос недостатака у организацији саме акције, наше радне јединице састављене из 14 округа Србије и Војводине радећи у три смене у току 4 месеца, прокопале су предвиђену мрежу одводних канала у укупној дужини од 41 километар.

Овај задатак који смо ми данас завршили преузела је омладина читаве Републике Србије још у првим данима месеца маја ове године. Тих дана омладинско предконгресно такмичење приводило се крају. Испуњавале су се обавезе које је омладина широм наше земље преузела је на себе после пленарног састанка ЦО УСАОЈ-а. Све омладинске организације припремиле су своје радне билансе да с њима иступе пред III омладински конгрес и добију оцену свога рада.

Али уједно тих дана вршиле су се припреме за преузимање нових задатака и издавање нових обавеза.

На Конгресу за свој рад омладина је добила заслужено признање. Сам друг Тито лично је дао високу оцену нашег рада и залагања у изградњи земље, упозорујући нас да пред нама стоје још многи нови задаци и да их ми можемо и треба да решимо. Зато III омладински конгрес и уноси у своју резолуцију да са радним такмичењем треба наставити и преузети нове обавезе. У вези с тим претставници омладине појединих република већ на самом Конгресу давали су нове обавезе, износили су своје послеконгресне планове рада. Делегати омладине Србије такође су још тада дали обавезу: 1. да ће дати потребан број омладине за изградњу највећег омладине

Омладинске пруге. 2. да ће, поред низа мањих акција, изградити мрежу Посавских канала и тиме обезбедити од поплаве 4.000 ха посавске равнице.

Овај најкрупнији задатак, прву обавезу у

Срета Ковачевић, командант Штаба акције

оквиру Републике Србије, преузели смо ми на себе и испунили.

Ма да се до сада већ много пута говорило о величини и значају овог посла кога смо се ми прихватили, ипак, тек данас после његовог завршетка може се у потпуности оценити сва она корист коју смо добили учешћем у остварењу овог задатка.

Пре свега мора се опет истаћи економски значај.

Свима нам је добро познато, јер о томе се сваки дан и свуда и на сваком месту говори, да ми данас водимо огорчену и одлучну борбу за изградњу своје земље, за јачање привредне моћи наше Републике и за преузимање нових економских положаја из руку оног малобројног слоја људи, који су владали у старој Југославији, а који данас

грчевито настоје да подрију темеље народне власти и наставе своју изабљивачку политику. Из ове перспективе треба посматрати и извршење овог нашег задатка као нове радне победе, великог прилога обнови наше домовине, јер својим радом створили смо услове да се још ове јесени могу по први пут узорати и засејати преко 2.000 хектара земље, а других 2.000 хектара од данас неће више никада бити угрожене поплавом.

Поред тога у овом комплексу земље налази се преко 200 ха заједничког сеоског земљишта које може постати узорно имање и то ту, недалеко од самог Београда, када да би се заједнички обрађивало с таквим радним еланом и таквим људима као што су наши другови из радних јединица, могао би се утроштити принос и тиме учинити огромна корист нашој народној привреди.

Без помоћи наше омладинске организације овај задатак се не би извршио вероватно ни за још две године дана, што значи да се још две године не би ово земљиште могло да користи. Ми смо својим радом не само оспособили земљу за обраду већ и уштедели народној држави преко 3.000.000 динара.

Значај ове акције не исцрпљује се само у економским оквирима. Он је много већи. Да подвучемо прво однос према раду. Чињеница је да се схватање рада код људи који су учествовали у овој акцији темељито изменило, управо постало је онакво какво треба да буде. Рад је у акцији схваћен као слава и част. Да би ово било јасније поменућу један пример из прве смене радних бригада. У прво време рада бригаде прве смене не схватајући величину задатка и немајући потребног поштовања према самом раду радиле су потпуно механички, не мислећи много о бољим методама рада и постицању већих и рекордних резултата. Што

је још горе, али што још тачније карактерише однос појединаца према раду тада, јесте та чињеница да су нпр. у Првој бригади поједини најбољи бригадери нападани и извргавани потсмеху зато што се највише залажу, истичући то њихово залагање као улизништво. Сличан је био покушај и у Деве-тој студентској бригади. У првим данима њиховог рада појединци су читаву акцију сматрали као ружан терет, а оно радно одушевљење, онај занос, који су већ дигле све бригаде које су они затекли, сматрали су као ствар која приличи деци, младићима у доба пубертету, али не и њима, одраслим и зрелим људима. Да овакав однос према раду није остао ни код једне бригаде, ни код једног бригадира, о томе говоре резултати рада, о томе говоре цифре и оно стопостотно пребацивање норми и од појединаца и од читаве бригаде. О томе говори и извршење сваког постављеног задатка на време, па ма како он био тежак, као што је на пр.: било довршење Главног канала за две недеље, ма да се претпостављало, за месец дана. Најзад о томе најубедљивије говоре бригаде и бригадери које смо навели као пример неправилног схватања рада. Требало је видети Праву бригаду прве смене последњих дана на раду, када су на посао излазили сви, и здрави и болесни, и када су, радећи, падали од умора и слабости, али посао и другове нису хтели напустити. Слично је било и са бригадирима Деве студ. бригаде, који измењеним односом према раду и својим несебичним залагањем заслужили су да им се читава бригада похвали.

Да је однос према раду и току ове акције измењен, може се за потврду навести и пример дезертерства. Дезертера у првој смени било је 32, у другој смени када је укупан број бригадира био тросуко већи, дезертера је било свега 5, а у трећој сме-

ни свега један друг је самовољно напустио радне јединице. Овако осетно смањење броја дезертера говори о томе да је рад постао слава и част сваког члана радне јединице.

Из ових примера може се пак назрети колико су чланови наших радних бригада применили однос према раду, сматрајући га великом чашћу за сваког оmlадинца. Праву слику може човек добити тек тада ако је живео са нашим радним бригадама, ако је осетио онај радни хероизам на делу, који су испољили и појединци и читаве бригаде.

После свега овог што смо ми видели овде, постали смо потпуно убеђени да је овакав однос према раду могућ и потребан баш у оваквој земљи каква је наша, и да га треба прнеети у сваки округ, срез, село и град, куда оде ма и један бригадир, који је учествовао на прокопавању Посавских канала. Ето и у овоме је велики значај акције, који смо ми данас завршили.

Даље, кад је реч о значају ове акције мора се тада говорити и о оном богатом искуству које су стекли и руководиоци и бригадери, учесници у овој акцији. Организација живота у бригади, форме и садржај политичког културно-просветног и осталог рада, организација и техника посла — све су у ствари били кратки практични курсеви који су, без обзира на своје пропусте и недостатке, оспособили већину градитеља Посавских канала да могу сутра бити виши или нижи руководиоци на акцијама сличног карактера. Овде треба не само споменути, већ видно истаћи и оно драгоцени искуство, управо метод рада, који, када се примени, доводи до прекрета у ефекту рада. Мислим на одређивање норми оваквој врсти нашег посла и постављање производног задатка. Бригадери и руководиоци бригада прве смене свакако се још сећају првих дана свога рада када нису тачно знали шта ра-

де, колико треба да ураде и са каквом нормом, тако да су механички ишли на посао, механички радили на послу и ефекат рада био им испод просека. Али сигурно је да се они још боље сећају задњих дана свога рада када су имали сви, почев од појединаца до целе бригаде, свој дневни и укупни производни задатак и своју норму рада, на основу чега су могли да дају обавезе остварујући их и пребацијући их у силном радном полету који је тада настао. Тада су бригадери прве смене учинили за 12 дана рада скоро исто толико колико су учинили за првих 30 дана. Бригадери друге и треће смене такође знају за овај метод рада јер су га они употребљавали за читаво време свога рада, а нарочито у дане борбе за завршетак Главног канала и последњих дана, при завршетку читаве каналске мреже. Резултати оваког рада познати су данас не само нама већ и читавој омладини Србије и још више.

Ако бисмо данас још детаљније анализирали читав ток акције морали би доћи једино до тог закључка да овакви резултати рада нису постигнути ни бројношћу наших бригада (јер је број градитеља Посавских канала био релативно мали), нити обиљем техничког материјала (јер је он често пута недостајао) нити неком специјалном вештином копања, већ једино онаквим односом према раду, о којем сам напред говорио, и овим системом рада, који је постао својина, саставни део рада сваког нашег бригадира. Захваљујући овим факторима ми данас славио 1 октобар као дан завршетка прокопавања посавске мреже канала. Захваљујући овоме нама је припала та част да смо ми остварили преу љубавезу омладине Србије и тиме не само очували, но још више подigli и учврстили углед читаве наше омладинске организације пред лицем омладине читаве наше земље, пред нашом народном влашћу и нашим народима.

Сад

„Када је завршено дело,

исушена поља читава,

ми можемо да кажемо смело

да смо омладина Титова.

После ове акције са оваквим радним одушевљењем, каквим су радили бригадери наших бригада са овим здравим једино правилним односом према раду — поштовањем рада и јунака рада, уз то обогаћени овим и организационим и радним искуством, о коме је напред било речи. Ми, омладина Србије, можемо и хоћемо се прихватити нових и још тежих задатака са непоколебљивим уверењем да ћемо их још успешније и брже извршити.

С. Ковачевић

ТЕХНИЧКА СТРАНА РАДОВА

СТРУЧНИ ОСВРТ НА ТОН РАДОВА

На радовима за исушивање Посавине, акција Народне омладине Србије била је ове године друга по величини у ФНРЈ. Претходни организациони радови на терену нису били извршени у потпуности, а они изгледа, и нису могли тако брзо бити извршени, јер је и иницијатива за извршење самог задатка дошла са извесним задоцњењем, док је радове требало почети 25 маја — на рођендан друга Тита. Такође нису били припремљени и сви, за извођење, неопходни технички радови као: снимање терена, обележавање и други.

Рад прве смене на ободно-гравитационом каналу, услед веома тврде земље, дубине ископа, велике даљине транспорта материјала за одбранбене насипе и временских непогода, одвијао се под врло тешким условима, што је знатно утицало на ефекат рада, који се ипак поправљао из дана у дан. Већа дужина транспорта земље савлађивана је доцније употребом дековилског колосека

Радови друге и треће смене на изради унутрашње мреже одводних канала и продукцијом рада на Ободном каналу, такође су били отежани, нарочито на Главном каналу. На овоме каналу, на појединим секторима, подземна вода се појављивала већ на дубини од 0,50—0,60 м, док је дубина ископа на тим секторима била 1,60—1,70 м. У горњем делу Главног канала радило се у самој мочвари, покривеној густом трском, чије је корење допирало преко 1 м дубине. Али, поред свих тешкоћа омладинске радне јединице успевале су да брзо савлађују технику послова и одговоре својим задацима.

Стручно техничко особље, услед раније не извршених претходних радова, морало је сада паралелно са самим извођењем посла, управо пред великом навалом омладинских радних јединица да врши и те припремне радове. Услед овога и ограниченог броја стручног, као и недостатка помоћног особља, стручно руководство није стизало да на време и на сваком месту издаје потребна упутства за рад и поред највећег залагања. Али у овоме су му помогли Штаб омладинских радних јединица и бригадна руководства, који су и те задатке са успехом испуњавали.

Сарадња стручног руководства и Штаба Омладинских радних јединица

У почетку радова сарадња стручног руководства са Штабом омладинских радних јединица није спроводена у потпуности. Радови су се брзо развијали, а није било довољног познавања величине и обима задатка. Није било временског развојног плана рада, нити плана финансирања. Услед паралелности радова — припремних и самог извођења — стручно руководство се одвојило од руководства омладинских радних јединица. Током времена сарадња је постала све потпунија. Одржавани су заједнички радни састанци. Заједнички су решавани проблеми извођења радова, утврђивања планова рада, радне норми, предузиман низ мера за побољшање ефекта и квалитета рада, вршен распоред бригада по објектима. При томе су чланови штаба показивали вео-

ма велико разумевање и заузимање за све проблеме, па и за чисто стручне природе. Успостављање овако тесне повезаности и сарадње техничког руководства и Штаба знатно је допринело ефекту, квалитету рада и такмичењу, као и општој организацији послова. Стечена искуства су драгоцену у сваком погледу.

Командири — помоћно особље

Као што је речено, стручном руководству недостајало је помоћно, добро увежбано особље (технички надзорници којих у хидротехничкој струци још нема.) Међутим командири чета примили су на себе те улоге, поред њихових дужности, брзо се сналазили у њима, давали упутства и преносили на бригаде потребне радне податке за рад. Они су за ове задатке показивали велику вољу и пожртвовање и били главни носиоци залагања у својим јединицама, што потврђује и велики број удерника из њихових редова.

Успех радова

Радови на исушивању мочвари Посавине са Омладинским радним јединицама почели су 25 маја и трајали до 28 септембра ове године. У овоме временском интервалу било је 103 радна дана, а за ова 103 дана омладинске радне јединице ископале су, превезле и пребациле 197.000,00 куб. мет. земље; израдиле и обезбедиле 41 километар канала. Укупна вредност извршених радова по анализи цена за рад Омладинских радних јединица износи преко 9 милиона 8.000.390,00) дин. По анализи цена са плаћеном професионалном радном снагом извршене количине радова од стране омладинских радних јединица стајале би динара 11.030.020.—. Издаци на омладинске радне јединице за исхрану, смештај, санитарску, здравствену и помоћну службу и за друго, за ово време износе 4.700.000,00 динара. Уштеда на родивима Омладинских радних јединица износила би 3.330.290,00 или при упоређењу са вредношћу износа са плаћеном радном снагом уштеда би била динара 6.330.020,00, тако да би уштеде сада износиле: 6.339.020 + 8.700.000 = 15.039.020 динара.

Опште је позната чињеница да су мочвари и високи нивои подземних вода гњезде, извори и узроци оболења код околног становништва. Ту прво место заузимају маларија и туберкулоза — плућа и других оболења органа, затим реуматизам, шкрфулоза и друге болести. У мочварима се легу извесне врсте комараца који су једини преносиоци и расадници маларијичких клица и зараза. Само преко њих се може добити ова

Са радова у трсци

Градитељи — будући руководиоци

Још у самом почетку радова на изградњи Посавских канала могло се проценити да ће то бити акција од опромног васпитног значаја за омладину Крбије, не узимајући у обзир економску корист која из таквог рада проистиче. Данас, на завршетку такве акције, можемо са задозвољством да констатујемо да је она имала стварног утицаја на уздицање и васпитање омладинских маса које су кроз ову књију прошле, и да ће се то одразити и на осталу омладину Србије.

Бригаде које су радиле на прокопавању канала у Посавини биле су састављене од сеоске, средњошколске и студентске омладине и сви су они могли озде понешто да науче. Многи команданти бригада или командири чете нису до јуче могли уопште да замисле како ће тећи рад бригада или чете којом они треба да командују. Били су то непознати земљорадници, просечни средњошколци, „бруцоши“. Данас су то људи који су стекли ауторитет и поштовање, то су ударници и људи чије струне савете користи у раду велики број омладинаца.

Сеоски омладинци постали су одлични руководиоци

Узмимо само пример једног сеоског омладинца, Воју Копрића, команданта ХВП подринске бригаде, који је у првој смени одмах по формирању Ш бригаде постао командир чете. Проз рад у првој смени он је успео да као командир чете постане ударник, а његова чета проглашена је ударном. Остајући за другу смену он је постао командант 5 подринске бригаде, а касније заменик начелника Бригадног савета. У трећој смени он је опет командант подринске бригаде, руководио са њом као стари, искусни командант, човек који мисли о раду, животу и уздицању стотине и више људи. Или узмимо Жики Лазаревића „Муњу“. Земљорадник који је пожртвованим радом постао ударник и који је дајући све од себе за то време изгубио близу 20 килограма. Његов рекорд од 29 кубика транспортоване земље донео му је назив „Муња“, а „водена чета“ (екипа која је дан и ноћ у кофама избацивала воду из канала да би три бригаде могле да раде), чији је он био командир и коју је он реорганизовао, учинила је много ад се део Главног канала „Мајевица“ врши на време. Или пак Аца Лазаревић који је био први „муња“ на каналу и који је радом у првој, делом у другој и у трећој смени постао двоструки ударник и командир чете. Ако се узме просечни сеоски омладинец који до јуче није умео самостално да расуђује о најобичнијим стварима, који тражи „књиговођу“ да му изда књигу из библиотеке за читање, па се упореди са његовом изграђеношћу данас, види се огромна разлика.

Данас ми од њега можемо да чујемо прекор или вајкање због тога што можда радио није исправан и не може да чује вести, што новине нису стигле на време и што можда не пишу о групи или чети која заслужује да се похвали. Ти људи су осетили да иако је рад основна ствар, то није једино што се тражи од појединца, и да поред рада постоје и друге ствари о којима човек мора да размишља.

Здрави дух и једноставно расуђивање сеоске, прихваћено је од интелектуалне омладине

Средњошколци, који су до јуче напорно учили и у тај посао уложили доста труда, нису опипљиво осећали да тај њихов рад и напор користи заједници. Летњи распуст користили су на то да за време од 3 месеца покушају да се навикну да не раде ништа. Сада су они скор цео свој летњи одмор искористили на заједничком раду и многи су од њих пред полазак са канала са извесном нежносту посматрали своје жуљеве на рукама, свесни тога да им они нису израсли узалуд. Они су озде дошли у додир са сеоском омладином која је својим радним еланом утицала на њихово залагање у тој мери, да се после кратког времена рад средњошколске и сеоске омладине није много, или није уопште, разликовао. И не само то. Онај здрави дух и једноставно просто расуђивање сеоске омладине о свим стварима које су подједнако интересовале и једне и друге, утицао је у великој мери на здравије погледе са којима су се средњошколци вратили. Мангупски вицери, који су раније у додиру сеоске и средњошколске омладине редовно прелазили на сеоску омладину, сада су у додиру градитеља Посавских канала избледели и из часова одмора средњошколци су могли да се науче здравом и конструктивном хумору и ведром расположењу који покреће људе да се поправаљају, да се васпитавају. Као очигледан пример може да послужи 11 ваљевска бригада у којој се не ради без песме и без сложеног и победоносног „ура“, у којој је до скоро било и средњошколске и сеоске омладине.

Славољуб Ђукић најбољи командант бригаде

Студентска омладина, медицинари, људи који много зрелије могу да посматрају ствари, нарочито старије године, дошли су на рад са недовољно одређеним претставкама како треба а се развија њихов рад. Било их је који су у почетку тачно и одређено знали колико смеју да се уморе, колико су за време тог рада изгубили калорија. Борба за назив ударника код њих првих дана није била у тој мери развијена. Они су себе тешко могли да замисле као ударнике, изгледало им је да би им то био помало незгодан терет. Нису веровали да неко може двоструко или троструко да пребаци норму кад они са тешком муком успевају да је достигну. Али то је било само у почетку. После кратког времена прелазна заставица је за њих, као и за остале, значила симбол победе и међу свима се родила неодољива жеља да они буду освајачи те заставице. Норма је сада посматрана као основно и нормално мерило њихових снага. Ударници који су никли, далеко су је надмашили и никоје норма није више изгледала недостижна. Њихови резултати су се изједначили и такмичили са успесима осталих бригада и као резултат другачијег посматрања физичког рада видимо студента-ударника Слободана Грујића из 9 студентске бригаде који се на физкултурном слету такмичи у копању земље са најбољим ударницима других бригада, за кога бучно и одушевљено навикају сви студенти и који у тој утакмици са „Муњама“, „Громовима“ и „Багерима“ осваја друго место. Као нарочито карактеристичан пример може да се наведе приличан број студената који су свој алат, о коме су се нарочито бринули да буде оштар и способан за рад, за време спавања љубоморно чували под главама или под сламарицама. И због таквог приласка раду студентске бригаде су похваљене, а једна од њих је отишла са канала као ударна бригада

(Наставак на 6 страни)

није, црне мочвари притискивале велику површину земљишта Посавине, без икаквих приноса, дакле спречавале и смањивале годишњу производњу моћ овога краја на милионе килограма житарица.

Извршеним радовима мелиорираће се — заштитом од спољних вода, које ће одводити у Саву ободни канал Скела—Грабовац, и одводњавањем унутрашњих вода са каналском мрежом — земљиште у површини од 4.000 хектара. Ово ће земљиште бити првокласног квалитета, како за житарице и повртарство, тако и за наше индустријске биљке и сточарство, повезано са ратарством.

Узимајући да је просечни годишњи принос по 1 хектару износити 7000 динара, а да ће издаци за обраду: орање, сетву, жетву, црпљење воде и одржавање објеката износити 4100 динара по 1 хектару, то ће чист годишњи новчани приход по 1 хектару износити 7000—4100=2900 динара. Годишњи просечни чист приход од мелиорираног земљишта износиће: 300 хектара по 2900 динара свега 8.700.000 динара. Ако се пак мелиорирана површина земљишта искористи за културу индустриског биља, тада ће се чист годишњи принос удвостручити, износиће (дакле: 8.700.000X2=17.400.000 динара.

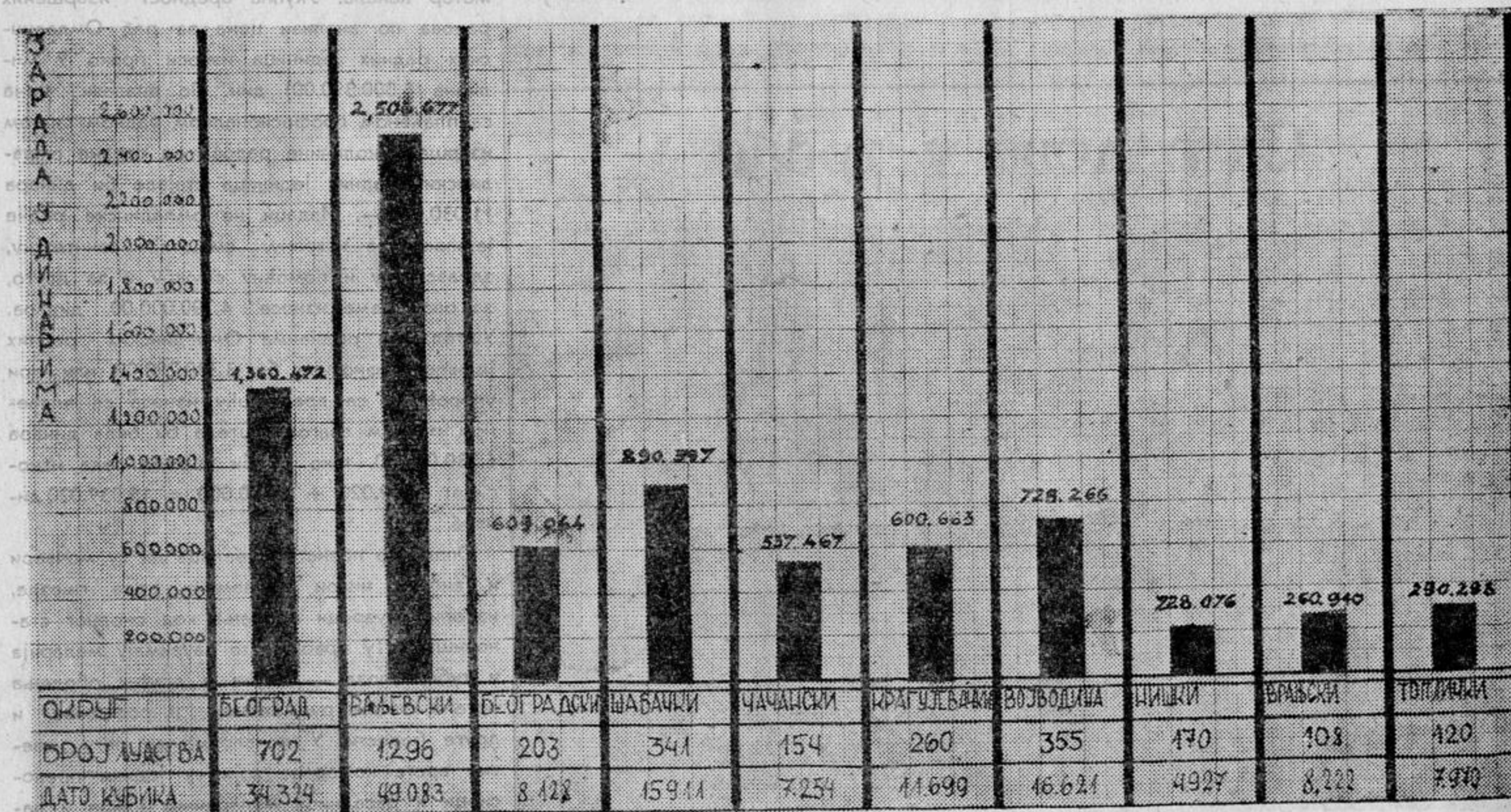
С обзиром на близину Београда, реке Саве као и добрих саобраћајних веза, ова мелиорирана површина може се одлично искористити и за повртарство, које је у овим крајевима прилично, али на примитивној основи развијено. А у овоме случају чист годишњи принос повећао би се најмање четири пута од оног са житарицом и износио би: 8.700.000X4=34.800.000 динара годишње.

Ако би се пак са ратарским производима повезало и сточарство тј. продукција млека и товљење свиња годишњи чист принос био би знатно већи и од овога од 34 милиона и 800 хиљада динара.

Без овако масовног учешћа омладине, ови радови се не би могли, под нормалним условима рада, извести скоро ни у току две грађевинске сезоне, дакле за 2 године. Из овога излази, да ће се принос са мелиорираног земљишта за целу годину раније остварити и да се та његова вредност има приписати омладинским радним јединицама, које су својим пожртвовањем успеле да заврше радове пре одређеног рока.

инж. М Ђорђевић

Графикон постигнутих резултата по окружним

(Наставак са 5 стране)

Омладина са канала биће будући иницијатор организованог рада у селу

Фискултурни слет градитеља Посавских канала, који је потпуно успео, не може се гледати као резултат способности и знања којим се апсолутно располагало, већ као производ залагања и резултат знања који се у току рада стекло. Већини омладинаца и омладинки који су у слету учествовали, он је изгледао као нешто што они себи никад нису могли да претставе. А сада учесници слета одлазе са таквим уверењем да ће њихово село или срез дати нешто што ће у минијатури претстављати онакву манифестацију младости и снаге. Наравно да ће они бити ти који ће да покрену организацију и дати иницијативу за такав рад.

Кад већ говоримо о слету морамо још једну ствар добро да подвучемо. Градитељи Посавских канала били су наизменично учесници слета и посматрачи — публика. Програм се мирно, нормално одвијао. Разне, врло занимљиве тачке биле су поздрављене, али је посматрачима крв мирно текла кроз жиле. У задњим тачкама, кад је такмичење симболички претстављало њихов рад на каналу, сви су се узнемирили. Код копања земље нико није био у стању да смири одушевљене студенте, сељаци, средњошколце, бригадире и руководиоце, да не улете у сам терен и да својим бодрењем, својим одушевљењем потстичу ударнике — претставнике својих бригада, да дају све од себе и да баш у тој дисциплини победе!

То је оно најважније, то је оно што се сви они, и средњошколци, и студенти, и сеоска омладина подједнако научили и што ће их носити у њиховом будућем раду.

Још се једно мора истаћи. Све ово не односи се на појединце, на поједине групе омладинаца, већ на све или, у најмању руку на огроман број градитеља — учесника изградње Посавских канала. Многи од њих ће по повратку у средину из које је дошао моћи правилно да искористи своје искуство које је стекао у заједничком раду и животу, и то њихово искуство мораће да поштују и поштоваће га они који нису имали прилике да га у једној оваквој акцији стекну.

Драг. Ђосић

заменик команданта Штаба ОРЈ

Кроз анцију стенао је искуство велики број културно-просветних радника

Културно-просветним радом обухваћено је око 5.000 омладинаца

Пред руководства бригада као најважнији задатак после избацивања кубика и завршавања канала постављено се културно-просветни рад. Он је требао да обухвати око 5.000 омладинаца који су учествовали у три смене и да им пружи једно образовање које ће им послужити као здрава основа за њихово даље лично уздизање. Агитација која је била укључена у оквир културно-просветног рада имала је за циљ да пружи пуну подршку руководствима у примању и испуњавању обавеза и извршавању производних планова. Из ових разлога културно-просветно одељење морало је стварати један доста бројни апарат састављен чисто од људства које није имало никакве праксе на овом послу. Велики проблем је претстављало људство, нарочито у првој смени, у којој су били углавном сеоски омладинци. Тада су се морали позвати студенти и средњошколци да би се у овом раду могла показати већа активност. Тек по доласку студентских бригада културно-просветни рад је могао добити пуну замах. Тешкоћа у кадровима је отклоњена али се појавио проблем проналаска ефикаснијег начина рада на овом пољу. После краћег лутања нарочито у предавачком сектору, предавачи су успели, да само говорећи језиком људи који слушају, заинтересују слушаоце за марксистичко-лењинистичко учење. У то време, почетком друге смене, моце се сматрати да је рад достигао своју кулминацију и делао у свим правцима. А када еј рад на каналу прешао у завршну фазу, он је укочио у извесним границама ширину културно-просветног рада. Тада је агитација пружила пуну подршку да се посао заврши и кроз агитацију за обавезе и њихово испуњење учини да људство бригада схвати значај свога посла и да га кроз то блиско веже за колективни живот и стварање.

Спољна и унутрашња агитација показала је најбоље резултате

Иако се сви сектори не могу посматрати за себе, јер су једни у друге залазили по самој својој природи, ипак се њихова граница знала. Спољна и унутрашња агитација имале су највећег успеха. Њихова дужност с једне стране се показала на упознавању ближих околних села и шире јавности са радом омладине на каналу, а с друге стране као јако агитационо средство требало је да буде десна рука у правилном усмеравању пажње омладине на претстојеће задатке. Приредбе за села, окружна места, изложбе, фото служба и посете, учиниле су да наша акција добије прави знај у очима оних ко-

ји су ван ње и да кроз то схвате значење циља Народне омладине Србије кроз ову акцију. Нерасполагање довољним материјалним средствима није укочило наш апарат већ се иступало пред јавност са оним чиме се располаже. Унутрашње делање се изражавало кроз бригадне конференције, агитационо поткрепљење дневне извештаје, логорске табле са графиконима дневних, недељних и појединачних резултата, прогласе и пароле у виду етикета за писма. Графикони и истицање најбољих деловаца су скоро запањујуће, јер се код бригадира појављивао такав такмичарски дух да су стручњаци стајали пред резултатима запањени. Бригадне конференције су пак исто учиниле у бригадама, тако да је често примање обавеза од појединаца изазивало сумњу код њихових руководилаца.

Дописништво, како за лист „Посавски канал“ тако и за дневне и недељне листове, није имало довољно систематике у праћењу развоја радова, али у дужности пропагирања радова и ударника имало је успеха. Приметило се да бригадири траже у листу имена било своја, било њихових најбољих другова. То их потстиче на читање дописа и чланака и одражава захтев да се пише конкретно. Самокритичност у дописима се осећала, али недовољно смела јер су руководиоци врло мало писали. Показало се као неопходно проверавање дописа од стране штаба како би се избегло нетачно изношење података у јавност.

Забавне дилетантске групе су биле веома ретке. Једино средњошколске и студентске бригаде могле су нешто да пруже у овом смеру. Ово убеђење је владало све до оног тренутка када се по логорима почело појављивати логорске ватре, на којима је програм био састављен од оних свакодневних певача у строју, играча у „козари“ и рецитатора. Тада се могло констативати да љубав према овом раду постоји и да руководиоци у бригадама не смеју жалити труда да те природне таленте покрену напред. Гепрезентативну групу која је обилазила околна места сачињавали су људи са тачкама из бригада припремљених, тако да је било потребно раније предвидети тачке које ће која бригада спремити, да се не би изгубила целина и повезаност програма.

Проблем предавача је решен доласком студената

Васпитни рад се одвијао по циклусима, али он је морао да преброди велике тешкоће: од бесциљног интелектуализисања студената и средњошколаца до непознавања основних појмова из друштвеног живота. Самим тим и предавачи су се бирели са разним ниво-

Интендантура, организована од омладинаца, показала је одличан резултат

У исхрани и снабдевању добили смо подршку масовних организација

Један од најважнијих проблема којим се бавио штаб ОРЈ било је питање снабдевања омладинских радних јединица храном и одећом. За извршење тога задатка био је одређен извесан број другова који су организовали потребан апарат. Тешкоће пред којима су они стајали биле су озбиљне. Непостојање осигураних извора хране, недостатак неопходних средстава за организацију кухиње и сталних транспортних средстава за пренос хране била су главна питања која је требало одмах решити. Додајмо томе и недостатак искуства у раду на овом сектору који се дуго времена појављивао и који је савлађиван стално током целе акције.

У решавању горњих питања поред најлежних власти учествовале су и масовне организације (Народни фронт, АФЖ, Народна омладина и Црвени крст) у толикој мери да се може рећи да су та питања решена брзо баш због учествовања ових фактора у њиховом решавању. Нарочито треба истаћи активну по-

моћ масовних организација околних села и уопште ваљевског округа у првим данима радова. Није прошао дан а да није стигао по неки поклон у логор »Вукићевицу«.

Током прве смене горњи проблеми углавном су решени. Може се рећи да је у другој и трећој смени питање исхране и уопште снабдевања бригада било добро организовано, нарочито откако је основан отсек за набавку при управи за мелiorацију Посавине (почетак месеца јула). Исто тако решена су питања расподеле и евиденције материјала организовањем добре службе у главном магацину у Обреновцу у логорским интендантурама. У другој и трећој смени правилно су искоришћена искуства која су стечена при организовању службе снабдевања и специјално је обраћена пажња на то да се не допусти пропусти који могу да настану у вези са контролом расподеле материјала (то је био проблем који није био решен у првој смени и може се рећи да се у томе успело).

Интересантно би било погледати количине хране утрошене за прва три месеца радова, јер подаци за цео ток радова нису још коначно израчунати. На раду је, као што је познато, било у прве две смене 14 бригада са око 2.200 омладинаца. Храна је издавана на основу специјалних таблица које су израђене у првој смени, уз помоћ стручњака. Утрошено је: 2.032 кгр. масти, 5.700 кгр. соли, 12.626 кгр. кромпира, 7.908 кгр. меса, 920 кгр. шећера, 3.892 кгр. лука, 1.615 кгр. сира, 5.911 кгр. пасуља, 2.050 кгр. купуса, око 3.000 кгр. бораније и грашка, 1.500 кгр. мармеладе. Поред ових најважнијих намирница за исхрану утрошен је још низ артикала од којих су многи добијени од месних организација — углавном слаткиши и воће.

Поред питања исхране решавано је и питање снабдевања бригада одећом и обућом. Главне количине којима се располагало добијене су од Главног одбора Црвеног крста за Србију. Поред тога добијен је низ прилога од масовних организација из целе земље. Количине којима се располагало нису биле довољне али су основне потребе биле задовољене. Сада на крају радова можемо рећи да је залагање другова који су радили у служби набавке, расподеле и транспорта, материјала за исхрану, довео до задовољавајућих резултата. Њихова служба била је једна од најодговорнијих.

Милаш Шаховић
члан Штаба ОРЈ.

ПРЕГЛЕД КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНОГ РАДА

Редни број		I смена	II—III смена	Укупно
1	Описмењено 95%	42	93	135.—
2	Васпитних часова	—	200	200.—
3	Читалачких група	35	18	53.—
4	Предавања научно популарних	28	27	55.—
5	Цепних новина	64	—	64.—
6	Зидних новина	35	53	88.—
7	Листа »Посавски канал«	3	11	14.—
8	Дописа за дневну штампу	52	147	199.—
9	Дописа за окружне листове	28	83	111.—
10	Графикона за окружна места	—	25	25.—
11	Графикона за логоре	—	42	42.—
12	Раздељено дневне штампе	9.000	30.000	39.000.—
13	Радио емисија	25	4	29.—
14	Дописа за радио Београд	—	56	56.—
15	Приредби забавног карактера	—	12	12.—
16	Приредби пропагандног карактера	—	11	11.—
17	Усмених новина	2	6	8.—

Контакт статистике и техничког руководства један од основа развоја такмичења

Статистички податак као мерило у давању обавеза

У нашој земљи у изградњи и обнови игра велику улогу такмичење, а статистика се појављује као главни фактор и неминовна потреба ради правилног спровођења такмичења.

Радови су почели 25 маја са укупно 875 омладинаца од којих је било 150 другарица. Требало је њихове статистичаре упутити у посао, показати како ће измерити и обрачунати сваки кубик извучене земље. Још пре но што су бригаде дошле упућени су статистичари у претстојеће радове. Они су овде на терену, уз помоћ техничких руководилаца добили сва потребна упутства за свој рад.

По доласку бригада, првих дана, радило се углавном на стабилизацији статистике, на детаљном упознавању четних и бригадних статистичара са начином рада. Са основним рачунским радњама које ће им бити потребне за њихов свакодневни посао.

Омладинци су прилазили статистичарима са извесном стрепњом да се неће снаћи, да неће умети у потпуности одговорити свим задацима које се пред њих, као статистичаре, постављају. То је потпуно разумљиво, кад се узме у обзир, да је многим то први задатак те врсте, као и да су све четири бригаде прве смене састављене махом од сеоских омлади-

наца којима је много лакше ископати 10 кубика него се мучити са њиховим мерењем и обрачунавањем.

Већ наредних дана почели су да стижу извештаји. Већ су избачене велике количине земље. Такмичење је почело. Да би оно узело јасан правац требало је у статистици пронаћи најпоседније форме рада. Најпре се и пришло проналажењу просечног ефекта рада појединца за 8 часова који је служио као основ за такмичење. Међутим увидело се да овакав начин није најпотпунији, јер рад какав је био на каналу захтевао је обрачунавање свих врста послова, којих је било много, у динарској вредности.

Радило се углавном на довршавању канала који је раније био почет. Због тога што је био неправилно урађен, на почетку било је много радова који су нису могли израчунати на кубике, а за које је дат велики број радних часова. Такав рад захтевао је најхитније решење питања цена за све радове. Али то је ишло прилично споро, јер је било врло тешко одредити погодну цену за све послове, који су се појављивали у вези са копањем канала. Прво сами технички руководиоци нису имали довољно искуства, цене се нису одређивале на заједничком саветовању, већ увек у одсуству једног од њих што је доводило до несугласица код самих техничара, јер је

сваки техничар руководилац водио по једну бригаду. На тај начин ми смо три недеље узастопце имали три различите цене за исти кубик земље. Ово је наравно имало врло штетних последица по такмичење. Са преласком на ископавање замље из канала и уграђивање у два огромна насипа са укупно 14.950 кубних метара земље који су квалитативно добро уређени, било је омогућено техничком руководству да постави тачне норме.

Норма је одређена према терену

Са постепеним упознавањем терена као и упознавање расположивих омладинских снага, давале су обавезе у облику радних задатака, који су се увек извршили пре одређеног рока. На овај начин предвиђена норма од 0,60 стално је расла. На овај начин техничком руководству је било омогућено да постави одређену норму. Норме се углавном одређивале према категорији терена, дубина канала и дужина транспорта. Почетна норма за оне радове код одбацивања депонија, поравњавања терена и дотеривања канала, била је 0,60 кубика. Стално пребацавање постојеће норме за 10—15% омогућило је повећање норме. Такав је био случај са првом сменом када је постојећа норма од 1,30 стално била повећавана на тај начин омогућила давање већих обавеза са нормом од 1,60. Последње недеље елан код омладине је био тако висок, да су норму од 1,60 код уграђивања у насип, увек пребацавала за скоро 30%. У другој смени прешло се на Главни канал и на неке од споредних канала. Свака бригада је имала своју деоницу. Као основ за одређивање цене за кубик извесне норме служила нам је цена од 48 динара за норму од 2 кубика. Према овој цени равнале су се и остале цене за кубик земље мање, односно веће норме.

У трећој пак смени, на две недеље пред крај акције, свакодневно су се давале норме, јер се радило не само на довршавању каналске мреже, већ и на поправљању и уређивању старих деоница. Пребацавање норме, изражено у процентима, давало је могућности за примање што већих и реалнијих обавеза, које су биле од великог значаја за довршавање каналске мреже пре одређеног рока.

Што се тиче статистичара, а то се односи и на статистичко одељење, нису схватили да је у тим редовима статистика морала бити најтешње повезана са

агитацијом, као и то, да је увек морала пружити агитацији највећу помоћ. Исто тако бригадни статистичари, када су давали своје дневне резултате, нису били објективни тако, да су увек приликом недељног обрачунавања, његових резултата били нереални. Упоредјујући њихове резултате са резултатима техничких руководилаца, они су показивали скоро увек већу кубатуру за 50% а понекад и више. То је доводило до опадања радног елана код омладине која је у своме несхватању до кога је кривица онако револтирана, губила поверење у наше техничко руководство.

Искуство из прве смене корисно је послужило за даљи рад

Друга смена се у многоме газарила од прве смене. Она броји 1.634 омладинаца, од којих има 368 другаоца. Већином су бригаде састављене од средњешколаца и студената. Са повећањем људства у одељењу је решено горуће питање. Али зато је са повећањем бригада статистичка служба добила већи број задатака, који су се морали решити, ако се води рачуна о такмичењу.

Најпре је организовано прикупљање дневних бригадних извештаја који су контролисани и допуњавани. На основу предвиђене норме (која се свакога дана директно на терену одређивала комисија образована у ту сврху) и постигнути ефекат на појединца у бригади, одређивао се проценат пребацавања норме у бригади. Исто тако је свака бригада имала одређени минимум расхода, који кад би се прекорачио, смањило би постигнути ефекат бригаде. Овај начин обрачунавања кубатуре једне бригаде у многоме је успео да натера бригадно руководство да води строго рачуна о раду сваког његовог бригадира. Овако строго контролисани бригадни извештаји, са назначењем процента пребацавања норме за сваку бригаду, служили су за један општи извештај који се слао у све логоре, тако да су омладинци свих логора — иако су једни од других просторно удаљени за неколико километара — били обавештени о раду целокупне омладине на изградњи Посавских канала. Такав начин рада се примењивао код обрачунавања недељног рада на основу података које је давало техничко руководство.

Из свакодневног извештаја тачно се могло одредити колико је у току дана једна бригада успела да избаци из канала. Захваљујући обавезама, чвршћим бригадним руководством, статистици која је у многоме помогла агитацију, као и помоћ од просечно два трактора, повећан је рад на каналу од 75% до 100%. Нарочито су трактори помогли квалитативном и квантитативном повећању ре-

зултата. Друга смена је извршила своју обавезу ископавши земљу из главног канала и неколико осталих канала који укупно сачињавају дужину од 18 км. Ископано је 84.876,87 кубика што обрачунато у новцу износи 4.528.752 динара.

Трећа смена, као и прва, састављена је претежно од сеоске омладине која броји 1.193 омладинци. Од тога је 175 другарица.

Захваљујући оваквом раду, сопственим искуством сваког бригадира, као искуством статистичара из прошлих смена ова ће смена у потпуности одговорити свом задатку. Она већ сада ради на дужини од 17 км. каналске мреже. Тиме ће омогућити да се заврше радови како би народ Посавине већ идуће године могао да користи плодове рада наше омладине. Статистички гонаци говоре да је

Укупна кубатура	
Првој смени	32.653,06
Другој смени	84.876,87
Трећој смени	55.614,—
	<hr/>
	164.143,93
	што износи динара
за прву смену	1.802.553,75
за другу смену	4.155.642,25
за трећу смену	2.042.094,—

8.000.290.—

Статистика је омогућила одређивање ударника којих је у првој, другој и трећој смени укупно било 190, а од тога 16 ударника.

У другој смени су три бригаде добиле назив удаоне, трећа крагујевачка »Милић Ракић«, XVI мешовита (састављена од

3 чета које су раније биле у саставу бригада: V подринске, VI округа београдског и VII чачанске) и VIII студентске »Мирко Луковић«. Код прве смене такмичења је развијено тако, да се додељивала четна прелазна застава услед малог броја бригада.

У првој смени су ударном проглашене следеће чете:

III чета I посавске бригаде »Влада Аксентијевић«

II чета II ваљевске бригаде

I и IV чета III подринско-шабачке бригаде

I чачанска чета IV бригаде и

III колубарска чета IV бригаде.

Из свих ових пропусти статистика није у потпуности задовољила. И поред тога њен утицај је био велики на сеоску омладину у њиховом стручном уздицању. Брагдни и четни статистичари, са основном школом, отишли су кући са извесним знањем рачунице. Они су овде научили да логички и самостално мисле, да решавају питања обавеза и сва друга питања која су се појавила у вези с радовима на каналу. Са овакво стеченим знањем и искуством они ће сада у многоме користити својим организацијама када се буду вратили са акције. Имамо пример статистичара I чете II ваљевске бригаде, који је без никаквих школских квалификација са, више напора и воље, научио да сам кубичица, проналазио просечан ефекат за појединце у његовој чети и увек одговарао својим статистичарским обавезама

Зора Драшковић
руководилац статистичког одељења

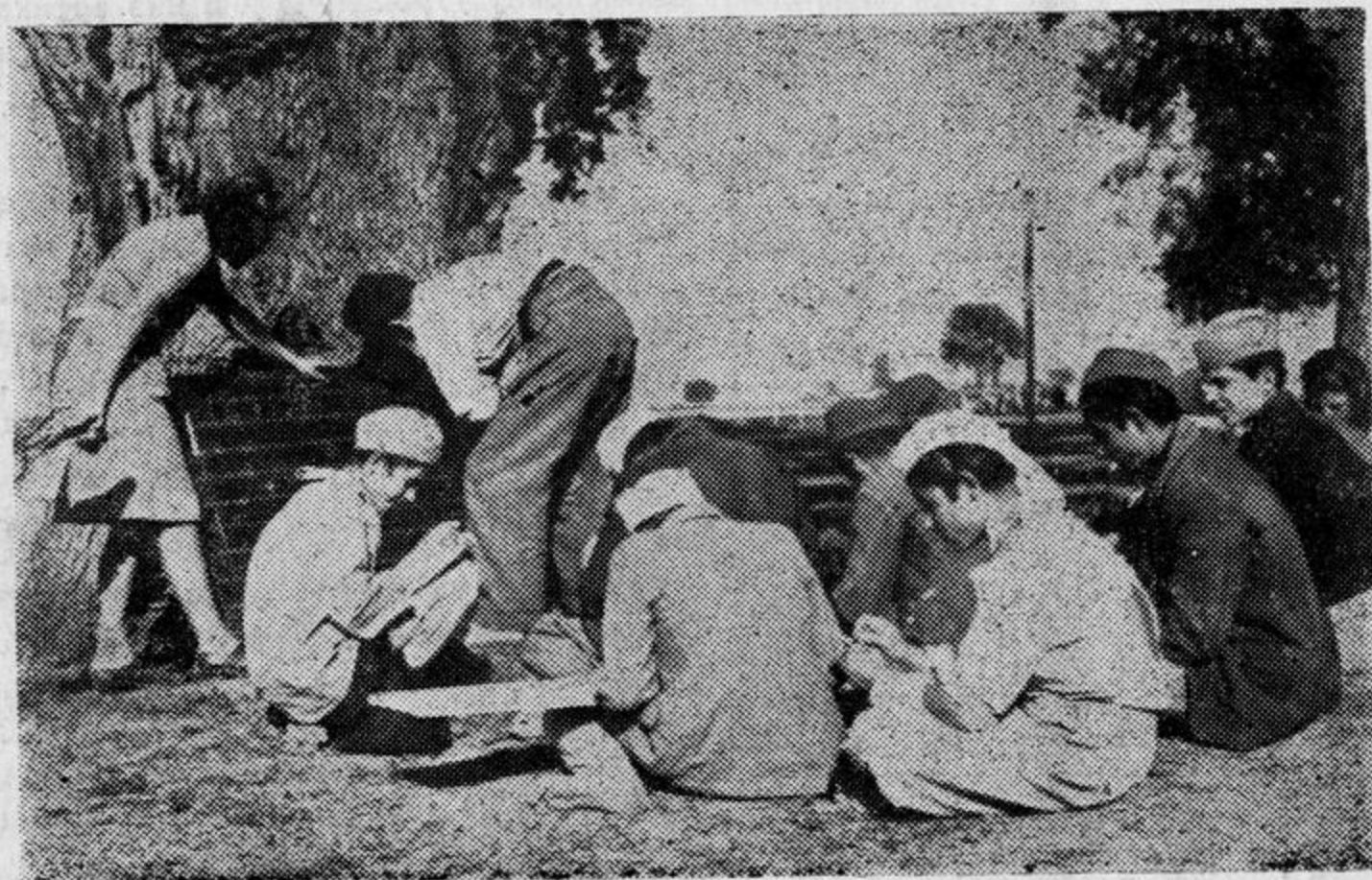
Санитетска служба дала је преко 3.500 лекарских интервенција

Санитетска служба у логорима омладинских радних јединица на каналу у првим данима била је врло оскудна. Амбуланта смештена у малом шатору са 7 кревета била је недовољна, јер у то време било је кишовитих и ветровитих дана који изазивају јаке назебе и бронхитисе због којих су болесни другови морали лежати. Често пута због малог броја кревета поједини болесни другови морали су да буду у шаторима са здравим омладинцима. Оскудевало се у лековима и санитетском материјалу јер и ако смо добили велику количину лекова, пакета УНРРА, они ипак нису садржали оно најглавније што је потребно амбуланти: инструменте, јод, алкохол, затим средства за испирање рана, боље врсте антипиретике и сулфамида.

Што се тиче стручно санитетског особља и ту се много оскудевало јер бри-

гадни и четни референти биле су другарице са два и три месеца санитетског руса који је недовољан за обављање санитетске службе. Показала се потреба за предавањима која би потсетила на најглавније што су оне морале да знају. Доцније, установљавање више логора а и повећањем броја људства, санитетска служба добија много већи обим јер је требало успоставити у свакоме логору амбуланте. Материјалом и постељином се већ располагало у довољној количини тако да како би се који логор образовао одмах би добијао амбуланту са целокупним потребним инвентаром. У то време долазе и две бригаде студената медицине. Они су у потпуности попунили број санитетских службеника. Велики број логора захтева да се оснује једна централна амбуланта где би се лечили теже оболели из свих логора. Врло брзо

Са једног алфаветског течаја

формирана је и централна амбуланта. Преко Министарства народног здравља Србије добијени су удобни кревети са матрацима и целокупном постељином. Подигнута је барака од 3 одељења: жен-одељење, мушко одељење и ординације. Просторије су одговарале свим хигијенским условима. Централна амбуланта је располагала свим инструментима и лековима тако да се нијечему није осећала оскудица. У њеној близини смештен је и рентгенов апарат у једну приватну кућу. Централна амбуланта пружала је помоћ не само бригадирима већ и мештанима који су тражили лекарску помоћ. Тежи случајеви оболења на радилишту били су врло ретки, а уколико би се појавили одмах су слати на лечење у општу државну болницу у Београду.

Хигијенска служба

Организовање хигијенске службе почињало је онога дана када се стварало план за успостављање неког новог логора. Док су се шатори подизали на одређеној даљини копали су се клозети са довољном дубином, и дрвеним подом. Апарат хигијеничара имао је такође задатак да јаме свакодневно посипа кречним млеком.

До пијаће воде се тешко долазило јер је било потребно копати бунаре и у њих спуштати пумпу, постављати одводне канале да се вода не би враћала у бунар. Воде су биле највећим делом врло тешке, пуне кварца и некусне, тако да су

првих дана биле честе појаве гастралгија, али до неког тешког оболења није дошло. Бунари су се сваки други дан дезинфиковали, капаритом и најстрожије се водило рачуна да се њихова околина не загађава. При доласку бригадира још у Обреновцу срески санитарски референт и екипа епидемиолошког завода Србије вршили су преглед и вакцинацију а затим су се сви бригадири купали у купатилу месног одбора. Одело и коса су прашени прашком против вашију. Тек онда кретали су бригадири ка радилишту где су их чекали логори чисти и напашени. Појединци или групе које су долазили ван главнине бригада били су у самом логору вакцинисани и запрашени. Овде нарочито треба истаћи велику помоћ епидемиолошког завода који је давајући нам довољну количину прашка и вакцина у многоме помогао да се хигијена логора држи на висини. Екипе епидемиолошког завода долазиле су два пута месечно а кад би се указивала потреба долазили су и чешће да обнове запрашивање.

Ради обављања хигијенске службе сваки логор према својој величини имао је и број редара — хигијеничара чија је дужност била да одржава бунаре, клозете и круг логора у чистоћи. Санитарски референт штаба је скоро свакодневно обилазио и контролисао чистоћу у логору.

Мисдраг Радвановић
Референт санитарске службе

Припрема за службу у Југословенској Армији

Своје слободно време бригадири су после рада проводили како на физкултурном и културно-просветном раду тако и на часовима поедвојничке обуке. Љубав гадитеља Посавског канала према нашој Армији није се могла јаче одржати него у дисциплини и мањивом учењу основних правила пешадиске обуке. Бригадири су схватили да у слободним часовима посвете пажњу ономе што ће им у многоме олакшати службу рока у Армији. Руководство над људством у овом раду имали су догови официри како би се избегла непотребна лутања која су врло честа код недовољно упућених руковођилаца чета.

Са друге стране ови су часови допринели у многоме да се дисциплина у самим бригадама појача и да се кроз строј много лакше извоше и пријем алата и физкултурни наступи и пријем хране. Теоретска објашњења појединих ставова и разврставања поткрепљено је практичним извођењем у строју. Такав рад руковођилаца давао је добрих резултата и

развио код омладинаца неопходну љубав према самодисциплини.

Нарочито велико интересовање бригадира постојало је за вежбе са пушком које су их упознале са потребама пешадиске службе. А кад су извршена пробна гађања показало се да су бригадири у потпуности схватили обуку што потврђују и резултати од 20—25% погодака.

Што се тиче људства које је прошло кроз обуку примећује се да је код сеоске и интелектуалне омладине постојало исто интересовање. Оно се нарочито показивало кад су бригадири на челу са заставама у поласку на рад и у повоатку ишли у строју и чисто сами вршили пробна престојавања.

Залагањем самих градитеља а уз помоћ наставника официра приликом боравка на каналу довело је до резултата који доказују да су бригадири припремљени и способни за отслужење свога рока у нашој Армији.

Милан Лотиња
поручник Ј. А.

Омладинци су попуњавали недостатак техничких средстава

Ни у једном сектору нашега рада није се осетила већа потреба за тачним предвиђањима унапред као што је то са техничко-набавним одељењем. Како су се радови на каналу разграђивали тако су и потребе биле све веће. Различитост посла захтевала је и разноврсност потреба у алату и осталом техничком материјалу. Да би се ово извршило морала се познавати техника самога посла што је било врло тешко остварити када се на терену имало врло мало техничког особља, те се рад у овом делокругу морао препустити омладинцима који су били слабо упућени у рад. Разуме се да се током времена долазило до искуства, али све је то често ишло на штету ефекта у раду.

Материјал који нам је хитно био потребан нисмо могли одмах добити, а када смо га добили није нам био потребан.

Често пута указивала се потреба за неким алатом који није унапред предвиђен те смо морали на брзину набавити, као што се десило са ногарима (козама) које би нам одлично послужиле на Ободном каналу. Омладинци су проналазили разне начине да би лакше избацивали земљу из канала: ударали су коље са дасака и на овакав начин потпуно су заменили ногаре.

Када су наше бригаде радиле са вагонетима недостајало нам је спојница и шрафова те услед тога често су нам вагонети испадали из шина. На прокопавању Главног канала наишли смо на тешкоће. Вода нам се појавила на 0,80 м. у великим количинама што нам је много отежавало и кочило посао. Тада су нам потребне пумпе јер би нам једино оне могле пружити помоћ. Тада нам је остало да кофама избацујемо воду заједно са блатом. Омладинци су преграђивали деоницу одакле су црпили воду и копали потребну дубину. По завршетку Главног канала бригаде су пошле да раде на споредном каналу. Тада смо набавили тракторе, што се показало боље јер су бригаде постизале велике резултате. Тада је бригади требало променити алат, место крампова, ашова и будака требале су лопате јер је сада требало прекопану земљу избацивати из канала. Све ове промене захтевале су брзину у набавци да се не би десило да бригаде по цео дан остану без посла. Техничка служба у овом пребацивању алата показивала је много снажљивости али су били мањих обима. На почетку радова нисмо имали радионице која би вршила поправку поломљеног алата. Додније се за њу показала потреба. Њени резултати су се брзо осетили јер је поломљени а-

лат добијао нову обраду и тиме могао корисно да послужи после кратког времена.

Чување алата је неопходно

О алату водило се мало рачуна. Алат се много ломео или је остављан на пролазним местима тако да је био изложен крађи. Био је и таквих случајева да су бригаде остављале свој алат удаљен по 8—10 км. без чувара, тако да је од тог однет један део а штаб бригаде ништа не зна, (на пр. XII ваљевска). Овако равнодушно одношење штабова бригада према народној имовини је за сваку осуду.

Станбено питање

Шатора нисмо имали довољно на расположењу а и у колико их је било они су или прокишњавали или при јачем ветру падали. Предвидели смо све то те смо набавили 11 барака. Бараке нам нису биле уручене када је то роком предвиђено већ после 15—20 дана. И када су нам стизале нису биле са свим потребним деловима тако да смо морали да их правимо сами. Стручњака нисмо имали за подизање барака. Удили су омладинци често и ноћу да би бригаде могле што пре да се сместе.

Из овога се види да су нас многе тешкоће пратиле јер нисмо имали довољно искуства. На оваквим радовима морају се унапред неке ствари предвиђати да не би од тога трпео посао.

Мих. Јелић
члан Штаба ОРЈ.

Фискултура је постала блиска свим бригадирима

8. IX. 1946 год. дан физкултурног слета је слика нашег масовног рада

Градители Посавског канала у току три смене бавили су се физкултуром у слободном времену ма да је било дана када се радило дуже, када су се обавезе испуњавале и због тога часови физкултуре су били краћи. Можемо констатовати да је физкултура, иако се јављао низ препрека текла сасвим нормално. Сама организација била је врло проста: свака бригада је имала једног референта а сваки логор по једног руководиоца — инструктора. На крају је постајао физкултурни одбор при штабу ОРЈ.

Тежило се да се масе заинтересују физкултуром. То је постављено као први задатак саме одбору. Морало се прибећи разним формама јер су сви логори имали различит социјални састав. Свакако да у овим бригадама се 80% другова и другарица бавило или се и сада бави физкултуром. Много је тежко у овим бригадама где је људство искључиво састављено од сеоских омладинаца и малог броја интелектуалаца.

У самом почетку, још у првој смени руководиоци су тежили да учине један корак више тиме што ће у самој сељачкој омладини створити кадрове који ће бити способни да сутра по повратку у села, наставе и даље да се баве физкултуром. Значи, требало је створити кадрове који би узели видног учешћа у да-

љим организовањима физкултурних манифестација по мањим местима, требало их је и поред тешког физичког рада издвојити и дати им најосновнија теоретска и практична знања. Појавило се доста другова и другарица који су дали добре резултате и са великим полетом приступили да се изграђују али време је било највећи непријатељ јер га није било у довољној мери да би се велика пажња могла поклонити сопственим сеоским омладинцима.

Било је добрих резултата. Од почетка па до сада одигран је велики број међубригадних утакмица које су имале карактер првенства што нам сведочи број од преко 50 ногометних утакмица. Сами тимови били су различито састављени јер су у њима играли и сељаци и радници и интелектуалци. Техника игре није била на некој висини али жеља за победом и дисциплина били су израз живота бригада.

Ногометом су се највише бавили јер је у суштини најпопуларнији. Било је интересантно видети другове који нису никада видели лопту. Било је занимљиво гледати како неповерљиво прилазе а потом јуре шутирајући је, учећи се да савладају основно и најважније у ногомету. С том омладином могло се радити јер је волела спорт, јер је осетила лепоту и значај физкултуре, јер је увидела да Титов омладинац треба да ради и да своје тело јача играма и физкултурним забавама.

Затим ногометно такмичење међу бригадама развило је и такмичарски дух рада. Оно је пружало да се међу бригадама «заостре» односи и окрепљени игром бацали су се још већим полетом на изградњу канала испуњавајући обавезе дате на III конгресу омладине Југославије.

Међу омладинцима пронађено је много талената

У лакој атлетици постигла се масовност. Људи који су до јуче бацали «жамена с рамена» почели су да бацају куглу. Савлађивали су технику бацања. Неколико примера најбоље сведоче да се систематским радом међу великим бројем омладинаца брзо истичу таленти. Друг Десан Симић је са села из ваљевске околине. Грађен је као прави атлетичар. На првом такмичењу бацрио је куглу преко 10 метара. Сваког тренинга његов је резултат био све већи. Зажелео је да баца и диск. Бацрио га је преко 28 м. Свакако да његови резултати нису неке нарочите вредности, али открио се та-

На даску аодуишту иијуцима) бацана је земља тако да је рад најредовао и без „коза“

кав младић који би редовним стручним тренингом успео брзо да постигне сјајне резултате. Сем тога он се нарочито истакао у трци на 1.500 м. На фискултурном слету радних бригада стигао је трећи са временом 4,26 а на акмичењу у Ваљево први побеђујући исте противнике својим временом од 4,21,6. Ово је један од његових највећих успеха када се узму у обзир услови под којима се одвијао његов тренинг. Затим је карактеристичан пример Жике Лазаревића «Муње». Сељак, свестран спортиста пријавио се за сребрну значку ЗРЕН. На слету је успео да у штафетној трци у својој групи стигне први. Кад су му предавали макету коју је добио на такмичењу ударника у копању свечано је изјавио да ће се бавити спортом и да му је лака атлетика најомиљенија. Његово село ће у њему имати доброг организатора и доброг фискултурника. Има још низ сличних случајева у свим гранма лакоатлетике. На каналу имамо другарицу Врсајкову која је први пут скакала и прескочила 1,25 без икаквог стила.

Лакоатлетиком се постигло највише јер ту нису потребне огромне реквизите са којима ми нисмо могли да располажемо. Довољно је било да неко скочи у јаму са песком и већ се скупља група и почиње «отскакивање». У низу међубригадних такмичења и такмичења у разним местима открили смо леп број атлетичара који ће у будуће постизати лепе резултате и завидне успехе. Једино је питање да ли ће сви другови и другарице који су се овде активно бавиле фискултуром наставити спортски живот и код својих кућа. На руководством сеоских актива Народне омладине је да другове добре атлетичаре одреде за фискултурне

руководиоце у селу. Тиме би се постигла двојака корист: 1. способни омладинци били би на тај начин обавезни да редовно тренирају што би довело до побољшања њихових резултата, 2. што би њиховим примером и за њиховим резултатима кренуло још много омладинаца да се бави фискултуром.

Одбојку су играли они који су је знали и раније. Међутим ова врло занимљива спортска грана заинтересовала је и остале бригадире. Они су почели активно да играју одбојку и многи од њих су постали прилично добри одбојкаши. Ово нарочито важи за прву смену када није било интелектуалаца и када су на три игралишта играли омладинци са села не стидећи се непознавања правила и технике игре. У X средњошколској бригади «Буро Стругар» одржан је курс одбојке. 40 другова и другарица, посетилаца овог курса доста су научили и ако буду наставили да се баве одбојком у фискултурним друштвима својих места постићи ће доста. Студентске бригаде су највише играле одбојку. У њима је 60—80% бригада играло одбојку. IX студентска бригада је на пр. основала два тима и када би у неком оближњем селу одржавали фискултурно такмичење студентски тимови су међу собом одиграли утакмицу и на тај начин будили интересовање код сеоске омладине за спортску грану.

То би углавном били спортови са којима смо се бавили. Поклањала се пажња пливању, а извођењу простих вежби било је обавезно за све бригадире сваког јутра. У X бригади био је одржан двадесето-дневни течај за непливаче — такмичаре ЗРЕН-а. На крају течаја полагали су испит, око 20 их је положило. Исти је случај и у IX студентској

бригади у којој се такмичило и у разним пливачким дисциплинама.

У последње време почела се обраћајући пажња вежбама на справама. По логорима почела су ницати вратила и разбоји. Имали смо сјајних «справаша» који би се могли добро пласирати и на већим такмичењима. Вежбе на справама побудиле су највеће интересовање код сеоских омладинаца, од којих многи нису дотада ни видели вратила и разбој.

Како је било са такмичењем за значку ЗРЕН.

Слаба агитација и недовољно залагање појединих руководиоца били су одраз прилично малог броја сакупљених пријава. Од 1684 омладинаца пријавило се око 600. Број изгледа велики али је проценат слаб. Разлог: недовољна агитација, јер другови и другарице нису довољно упознати са условима и начином такмичења. Све се то урадило на брзину и ефекат је био слаб. Чак неки фискултурни руководиоци нису били упознати кривицом вишег фискултурног руководства што се касније поправило образовањем фискултурног одбора. Интересовање је било велико али одзив је био слаб услед колебања бригада које је сасвим разумљиво. Из прве групе одржано је такмичење у пливању и положило око 500 учесника.

Фискултурни слет — наш највећи успех

Као највећи успех који смо постигли на фискултурном пољу јесте слет који је одржан 8 септембра 1946 год. Заиста тај слет и по броју учесника и по броју резултата одраз је снаге градитеља Посавског канала. Тог дана је омладина пред другом Ратом Дуговићем и делегацијом студената из разних крајева света показала шта може и шта је у стању да уради омладина Југославије. Сам програм је био задовољавајући. Преко 200 атлетичара, 12 тимова одбојке и око 500 вежбача показали су своје знање кроз постигнуте резултате који су били прилично добри.

У низу пријатељских такмичења у Обреновцу, Ваљево и другим местима, тежили смо да проширимо разне гране фискултуре које су у тим местима слабе. У Ваљево смо постигли много: показали смо да имамо времена за све и донекле смо оживели атлетичку и одбојку, дали смо им пострек за даљи рад. Међу њима је било добрих скакача и шпринтера, бацача и одбојкаша али се видео недостатак кондиције, тренинга и уиграности. Из свега овог можемо извести низ закључака али најважнији од њих би био: успех код сељачких маса и њихово интересовање за фискултуру зависи од правилно усмерене агитације.

Гајић Војислав
фискултурни референт

Први дан акције

Бригаде прве смене су пристизале у логор «Вукићеваца». Велика ливада очекивала је будуће своје становнике. Неки шатори су били разапети.

Бригадире уморни од пута посматрали су околину, гледали су испред себе поља која ће сутра бити просечена каналом да би прихватили воду из бара. Тражили су место за преноћиште. Једни су легали на шаторска крила, други под дрвеће; трећи у спремљену сламу за лежај у шаторима.

У ноћи се чуло само дубоко дисање људи који су се одмарали да би сутра почели велико дело изградње Посавских канала. Само су се логором шетали чланови штаба акције који су у даху осећали нови глас омладине која ствара.

А сутра нови ашови и пијуди су засијали сунцу пут канала. Инжењери су били на челу колоне. Требало је упутити снажне младиће у нови посао. У очима омладинаца читала се жеља да они буду једни од првих који ће избацити врви ашов из канала.

И стегли су чврсто рукуницу ашова, лијуком замахнули и први ашов је избачен на ивицу будућег канала.

Заставе бригада пободене поред радних места означавале су први корак унапред.

Бригада „Жлици Јовановић-Шпанци“ добила је заставицу

Борба за бригадну заставицу била је свеопшта. Свака бригада је желела да у последњем окршеју пред 1 октобар добије симбол најбољих на каналу. У тој борби уложила је максимум труда „Шпанска“ бригада која је даноноћно радила да би 4.000 кубика земље било уграђено у насип.

Победа је задобијена. Одлуком Штаба омладинских радних јединица додељена им је заставица. Командант бригаде примајући заставицу дао је двоструком ударнику Аци Лазаревићу да је носи.

Кроз шаторе

Јутарњи ветар лепрша заставицу изнад ведрих лица наших бригадира. Из даљине полако допире ношена ветром лака посавска песма.

У логору је мирно. Група хигијеничара почиње свој рад. Логор мора да је чист, зато су ови приноули на посао. Једни распремају шаторе, чисте их, а други купе хартију по читавом кругу.

Цело пре подне неколико омладинки са брезовим метлама у руди уклањају разне отпатке. Оне се труде да хигијена буде што боља. Дебела хрстова хладовина обавија столове по којима свако јутро фрчи рибаћа четка. Око подне нигде отпатка нигде сламке. Логорски хигијеничар обилази шаторе. Често пута је задовољан али... не и увек. Увек се нађе по нека сакривена прљава порција или испревртане ствари на лежишту. Некад ј ета појава ређа а нека чешћа. Ипак хигијеничари тврде да је чистоћа у логору сваки дан све боља и да је задатак о одржавању реда у логору углавном испуњен.

Предавање

Стари логор оживљује. Бригадире се спремају на културно-просветни час. Ту и тамо групе другова и другарица разговарају о нечем, веома жустро. У пролазу чујем: «И ти би требао да пођеш на предавање о колхозима». То један омањи црномањаст Чачанин зове свога друга. «Видећеш да и код нас има колхоза», наставља други. Тако започиње дискусија која претходи предавању.

Скуписмо се, и ја започех. Очи другова и другарица показују колико их ствар занима. Упозорен оним претходним разговорима које сам чуо, задржао сам се на разликама између задруга и колхоза, на њиховом развоју.

С нестрпљењем сам, после предавања, очекивао њихова нова питања. Први час тајац, а онда, поведени жељом да сазнају, почеше: «Друже, како је са поделом добити у колхозу?» Једна другарица, види се, нешто је занима, али затеже и оклева, док се не осмели: «Шта је било са оним првим колхозима у СССР? Јесу ли се одржали до краја?» Мислила је на прве колхозе 1918. Једног од њих, бригадира занима шта је са колхозницима, који добију дете. Он то питање поставља отворено, без устручавања. Зна он да је то озбиљан проблем.

Један по један постављају питања. Осећам да их је озбиљност теме све обузела. И дискусија би вероватно трајала дуго, али логор даје приредбу, и разговори се приводе крају.

Бригадир изводи «стој»

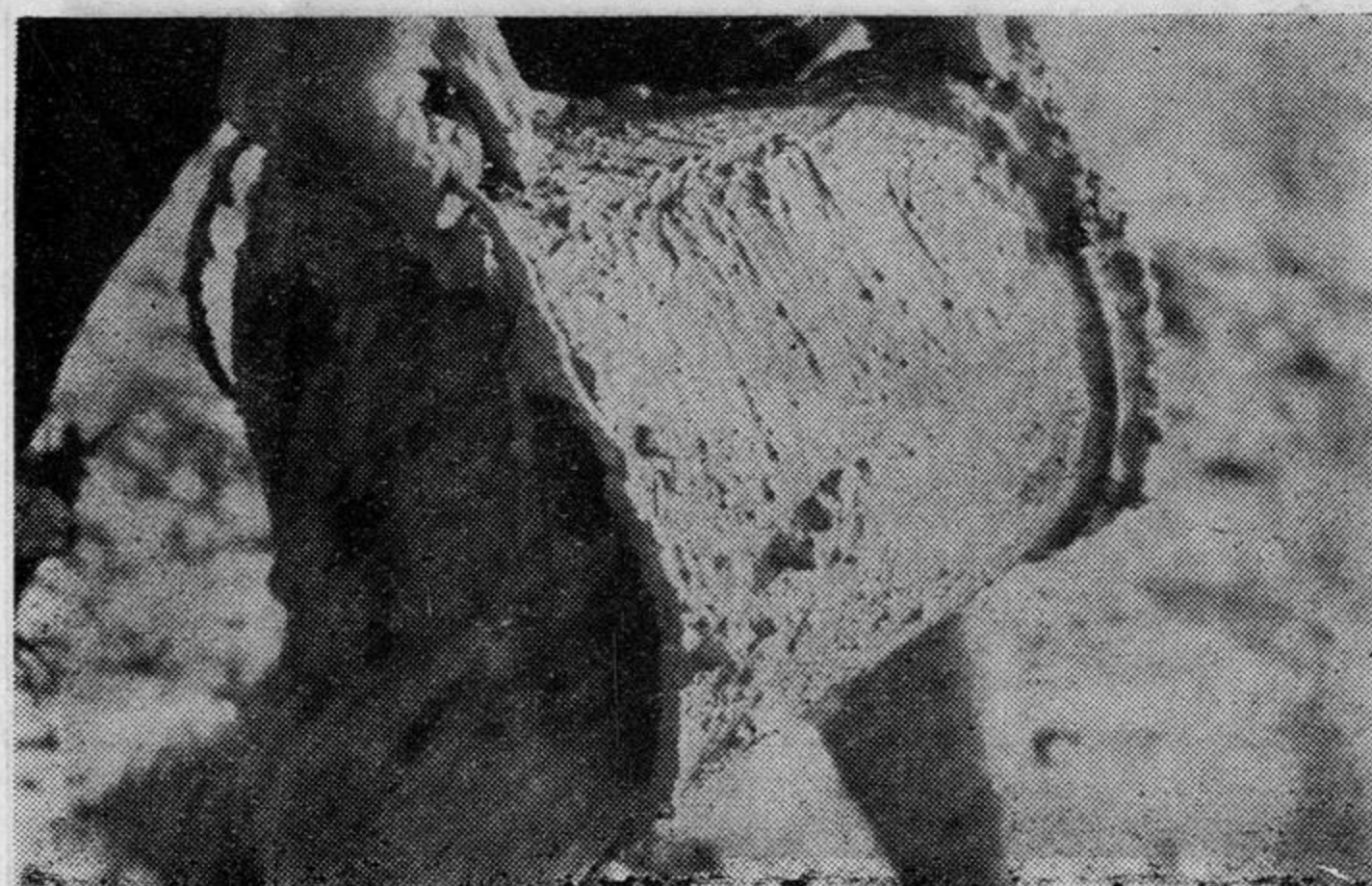
И рукама смо купили блато

III крагујевачка ударна бригада је заршавала своју деоницу на главном каналу. Радило се на продубљивању дна до одређене дубине. Вода са осталих деоница је навирала. То је отежавало рад. Ланац другова и другарица пребацивао је кофе пуне воде. Лопате су захватале муљ а вода га јеспирала. Лопата је ишла празна на ивицу канала.

— Данас се деоница мора завршити — тако гласи обавеза. Бригадире су решили проблем. Кофе су рукама пуњене а преко ланца избациване.

До јуче су ове руке држале мотилу или перо а данас грабе блато. Блатњава лица су задовољна. И кад је деоница била готова омладинци су отресли блато са руку, понели алат и кренули на починак.

Овога дана су завршили обавезу.

Дар Посавини

На ушћу Уровачког А канала у Главни канал где су деонице земље високе до 1 м. постројена је дуж шкарпе у две врсте на челу са прелазном бригадном заставом Девета студентска бригада. На самом бедему насипа постројене делегације свих бригада са заставама на челу. На почетку Уровачког канала при самом његовом врху разасртра је бригадна застава. 6 часова.

— Мирно. Поздрав на лево — пала је команда. Оштрим кораком командант Девете пошао је у сусрет команданту Штаба ОРЈ и госту на овој свечаности министру Чехословачке републике др. Здењек Неједлију.

„Штаб омладинских радних јединица посматрајући рад и пожртвовање ваше бригаде донео је одлуку да као признање бригадирима Девете студентске бригаде да назив каналу који су они ископали: Канал Девете студентске бригаде „др. Крима Милошевић“, — упутио је друг командант речи признања бригадирима.

Очи бригадира биле су упрте у канал који су радили од првога дана. Сећали су се првих жуљева, првих опекотина од сунца, првог ашова а затим су погледом прелазили на пребачену заставу преко спомен плоче уграђене у горњем делу шкарпе. Осмех им је играо на лицу. Задовољни су. Дело је завршено.

Сунце се закљонило иза насипа на Сави. Хор је певао:

„Девета бригада ради сад

Канал ниче ко из приче град“.

и настављао:

„Кад падне, кад падне први клас
То ће бити дело свију нас.“

Спомен плоча уграђена у шкарпу

„Мајевица“

Субота, последњи дан обавезе. Од самог јутра сипи ситна киша.

— Зашто баш данас мора да пада, жале се чачански, београдски и подрински бригадири, који већ десет дана раде на завршавању свог канала »Мајевица«. Али опет то не значи ништа. Њихова воља и упорност не напуштају их. Обарају се последњи стубови у води, ископава се само дно канала, избацују се последњи кубаци земље из скоро готовог канала — избацује се уз борбу са водом, која непрестано извире, уз борбу са блатом и муљем....

Снажно се замахују лопате пуне блата на висину од 2—3 метара. Излепљене груди и блатнава леђа ту говоре колико се напора улаже. Упињу се мишићи руку и ногу — дају сву своју снагу. Колица шкрипе по влажној и блатнавој скели, преко које се истоварују на стрму банку.

Сумрак се хвата. Ужурбаност је већа. Мора се завршити што пре. Одједном тишина. Командант хоће нешто да каже.

— Чујмо! — Чујмо!

— Другови, још само неколико метара нас раздваја од победничке заставе. Не дозволимо да је не добијемо. Запнимо и сада напред, ура! На завршавање наше »Мајевице«.

Ура! Ура! Ура! Проламало се из стотину младих грла. И уз те громке узвике и уз песму »Ми смо млади скојевци...« избачени су и последњи кубаци, завршен је канал. Статистичари мере ду-

бину, гледају квалитет Шкарпе. Очи се шире у мраку да обухвате сео канал од почетка до краја, од шкарпе до дна. Груди се надимају и срце је пуно радости а усне несвесно изговарају.

— То су наших руку дела.

да нам живи, живи рад!

Посавска »Мајевица« је на време завршена. Испуњене су дате обавезе.

Посетио нас је доктор Здењек Неједли

Дуго ће се градитељи Посавских канала сећати посета које су им учинили дански књижевник Мартин Андерсен Нексе и министар обнове Белгије Жан Терв. Али никада неће заборавити великог пријатеља омладине целог света чешког министра др. Здењек Неједлија. Странци су дошли да виде једно од највећих дела омладине Југославије, интересовали се за рад да би омладини својих земаља говорили о херојском делу градитеља канала.

Још су омладинци били на раду када им је пришао друг Неједли. Ушао је у њихове канале, прихватио се пијук и заједно са њима радио. Старачке руке нису могле дуго да издрже темпо младалачког замаха. А кад је доктор Здењек Неједли дошао у логор Кртинску проломиле су се узвизи:

Живела омладине Чехословачке!

Живео њен велики пријатељ Неједли!

Приступило нам је присно иако је говорио са бине.

„Говорићу вам на нашем општем словенском језику, на руском језику“. То су биле речи човека чија проседа коса говори о великом животном искуству, а који жели то искуство да пренесе омладини.

Не, бригадири нису каткада могли ни плескати. Одлучне речи су казивале много, а омладинци су их упијали у себе и са осмењем задовољства пратили мирну фигуру на бини.

И кад је запевана Интернационала, он је пришао својој словенској омладини и запевао је са њом.

По одласку завладала је тишина. Мирноћа лица бригадира говорила је само о дивљем једној великој, неисцрпној енергији.

„Победа“ је примила воду Велике баре

Трска и шевар на све стране. Бригадири Шеснаесте мешовите ударне бригаде добили су још један велики задатак: прокопати канал кроз баре.

Корачајући ка месту новог посла под ногама бригадира се влече вечито влажно земља мочваре. Где, где се нога једва извлачи из глиба. Песма се чвие а староседеоци мочваре, жабе и змије, беже од одлучних удараца стопала. Треба прокопати још 200 мет канала да би стагна вода из баре ушла у Главни канал и била избачена у Саву кол пумпне станице.

Први ашови улазе у волв. На почетку падла наилази ће на волв. Што је канал дужиљи вода све више отежава рад. Кофа за кофом избације воду из канала. Тела су савишћена црним муљем тресетишта. Колица спадају са даски постављених за прокоз. Сваки омладинца напнеже сав напнв да не би пао у воду. Дугарице оклама вале блато ашова се забјала у земљу као у таму. наодлаћено. Јео је вода већ и до колена. Ипак припреке су прекопачене. После пет дана рада црна вода мочваре замутила је целом дужином канала бело-зелени подземни водв. Посао је завршен. Блатнава рече дожа често мотке голпних, четних и бригадних застара. Црна знојава тела лагано се освежавају поветарцем и кад је последњи ашов избачен омладинци из београдског, чачанског и подринског округа објавили су завршетак свога дела:

— Ура, ура, ура за Шеснаесту мешовиту ударну бригаду.

1 септембра у 17,45 часова

Већина примљених обавеза за завршавање Главног канала су извршене. Неке бригаде су већ стигле да учествују у прослави велике радне победе. Командант са осталим члановима штаба показује знаке нервозе. Пре два сата издали су наређења да Шеснаеста ударна мешовита бригада пође у помоћ крагујевачкој бригади, која своју деоницу није завршила. Руководство зна да ће канал бити завршен и сваког тренутка погледа када ће да наиђе курир са радилишта. Гости придолазе. Бригадири осталих бригада су растурени и кроз песму проводе слободно време. Кроз песму славе победу. Сунце полако залази за багренове негде поред канала.

Курир стиже — Главни канал је завршен. Срета узима перо. Осмех му је на лицу. Одлучни потези пера уписују још један велики успех градитеља Посавских канала. Саопштење је издато:

„Данас 1 септембра у 6 часова група радних бригада која је учествовала на довршењу Главног канала у Посавини изврши-

Олуја нас оставила без крова

Другови из радио станице да даду приредбу за бригадире. Летње поподне није давало никакве знаке невремена. Бригаде су пристизали са радилишта. Припреме су завршене и очекује се вечерас.

Изненада лаки поветарац почео је да њиха коила пољских шатооа. Бригадири су са задовољством крепили тела на ветрову. Ветар је постајао све јачи. Облаци су се јачили промицали један поред другог. скупљали се, растурали се. Киши капци су почеле да поомичу. Настале олуја. Смажан ветар усковитао је коошнато дочеће, јавно плаштин упоеко поља и бујио хујао! Песма су се надимачи. Кошић је потуштао. Бригадири су прихватили конопце и чврсто их дожали. Ветар је шибљао лица, а киша лила као из кабла. Шатоо по шатоо је падао. Шкрипе мотке за подупирање.

— Само храбро другови — надлачавали пелу бвкв глас лежвоног логора. Ветар је чинио своје. Огромна бела шаторска крила повотала су се по логооском коугу. Са оледења за библиотеку одлетео је коов. Ветар је и даље звижљао а љули кисли. Ноћ је увелико освојила. Испод једног повончтог шатооа чвју се узвизи. Неко тражи помоћ. Из својих оскудних скоовишта источали су бригадири да помогну друговима. Па ипак песма наліачава. Другарице су са њом прокриле олуји.

Кад се све смионило омладинци су пошали на починак. Ко на земљи, ко уви-

„Каћуша... сто тридесет осам!“

Путем који води од Главног канала где је радила Осма студентска бригада до школе у Ратарима пролама се скандирање:

„Ка-ћу-ша сто-тридесет-осам!... Ка-...“

Још један велики успех бригадира студентских бригада. Ударна шестоорка Осме студентске бригаде Чуловић—Обрадовић постигла је велики успех. За седам радних часова избјачили су 1388 кубика, што значи да сваког просечно долази по 23 кубика.

Успех је велики. Бригадири славе успех својих другова. Њих шесторица иду испред бригаде. Тропавице им добиле неку сиву бојву од блата и прашице са пута. Они је не отећају. Навикли су на њу. Данас су надмашили све досадашње резултате.

Научили смо да пишемо

Под великим доветом усред логора постављена је школска табла. У круг поседзали омладинци. На колена ослонили таблице а очи им употе на бела слова. Један средњошколац им тумачи како треба ставити малу квргу на „о“ или како „е“ треба писати од једног потеза.

Омладинци обарају очи ка таблицама. Наслањају вохове крижуља о влажно усне. Желе осим да избегну ону оубичајену шкрипу пси писању. На рукама се још виде трагови иловаче која их је расквашена у води немилосрдно прскала. Жуљези на рукама још увек бриде од данашњег рада са пијукном.

— Пази, лагано... Држи крижуљу правилно.

Они су постали већ одавно мајстори на каналу. Шкарпа, нивелета, крамп, задају им мање муке него писаљка. Решени су, ниједан тренутак да не пропуштају.

Први пут су трчали 100 метара

Сами су обележили сеоски омладинци неколико белих линија дуж логорског дворишта. Трчали су они за овцама кад им побегну од статда, трчали су они у школу са сељачким торбицама под мишком, а данас — обележили су стазе од 100 метара.

Фискулатурни руководилац им објашњава правила старта. »Прсти обадве ноге треба да се одупру о мале ископане рупе. На »позор« усправи тело... итд.« Четворица у кратким гаћицама су на старту. На »сад« потрче. Неколико ом-

ладинаца са пригнутим гуњевима посматрају са стране. Очи им упрте у такмичаре. Позив да и они трче одбијају.

И кад је мрак већ пао њи неколико са гуњевима преко рамена пришли су белим линијама и пробали оно »сад«. Трчали су неколико пута. Гу њим је лепршао на раменима али они су трчали. Није им сметао.

После недељу дана гуњ је збачен, панталоне су свучене. Трчали су у гаћицама.

Двоструки ударник Аца Лазаревић

ПРВА «МУЊА» ДРУГЕ СМЕНЕ

Из даљине се још види на великој табли натпис: Пођимо примером Жике Лазаревић. Изразито црвена муња прошарала је таблу. Разнобојни ступци графика показују развој резултата чачанског бригадира и тачно одржавају постигнути успон ка крајњем успеху.

12 јула претерао је колицима 1,42 кубика. Затим 3,4; 10,21; 20,50 и крајњи резултат 28 кубика. То је био најбољи дневни резултат који му је донео име «Муња».

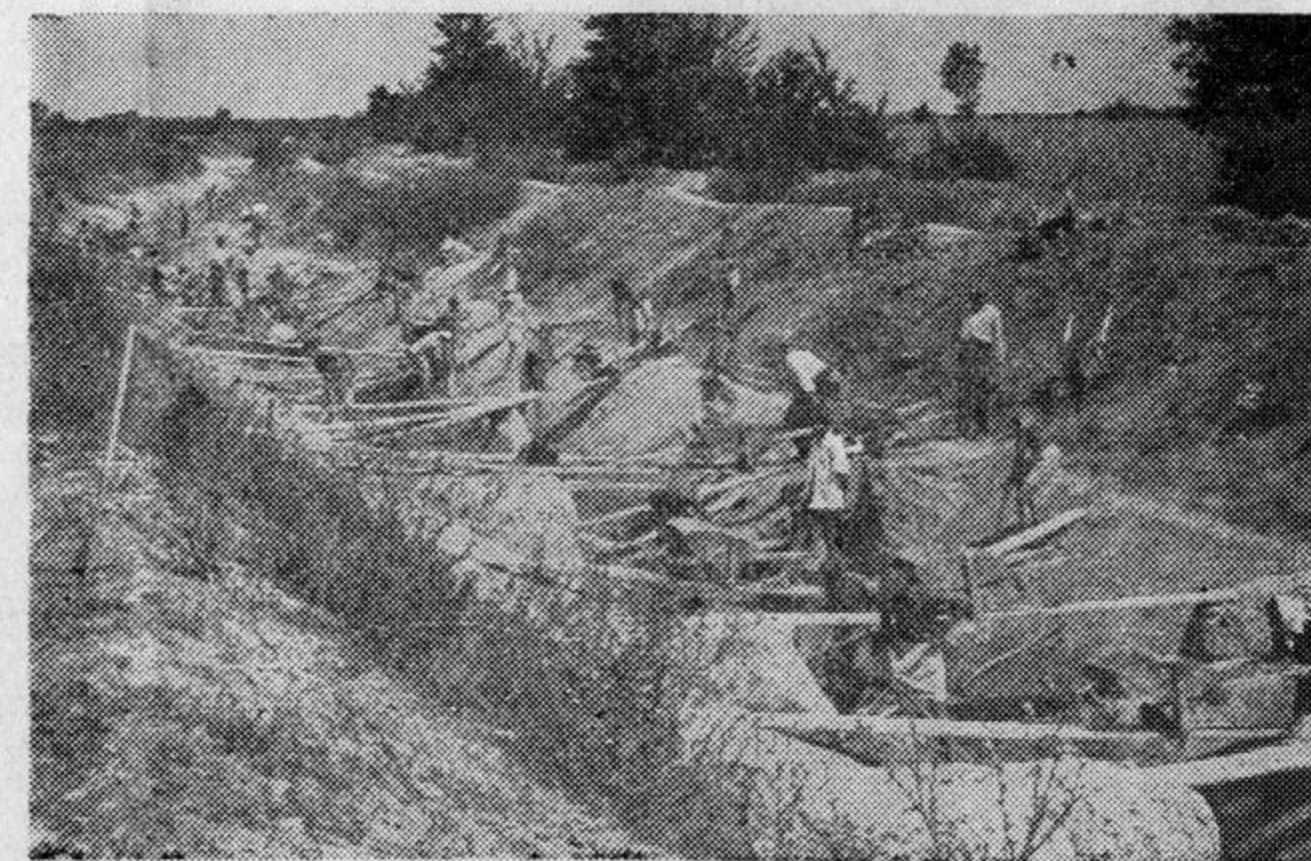
Висок растом, оштрих црта лица, снажних мишица и великом вољом у раду одликовао се Жика Лазаревић. Ручна колица су у пуном залету избацивала земљу из канала да би стоварила свој терет на насип који ће штитити од воде плодне ливаде Посавине. Њима је руковао Жика са исто толико умешности као што то чини радник за својом машином. За 7 часова прешао је пут од 40 м. 845 пута. 28 кубика земље је превезено. Његово име је дуго стајало као име најбољег бригадира. Кад су бригадири говорили о Жики то су чинили са одушевљењем и прикривеним страхом од човека који је учинио оно што је за многе само сан. Када су га упознали заволели су га. Заволели су га као човека који даје све од себе на изградњи своје државе.

Бригадири су са поносом говорили: «Видео сам „Муњу“».

Ка радилишту

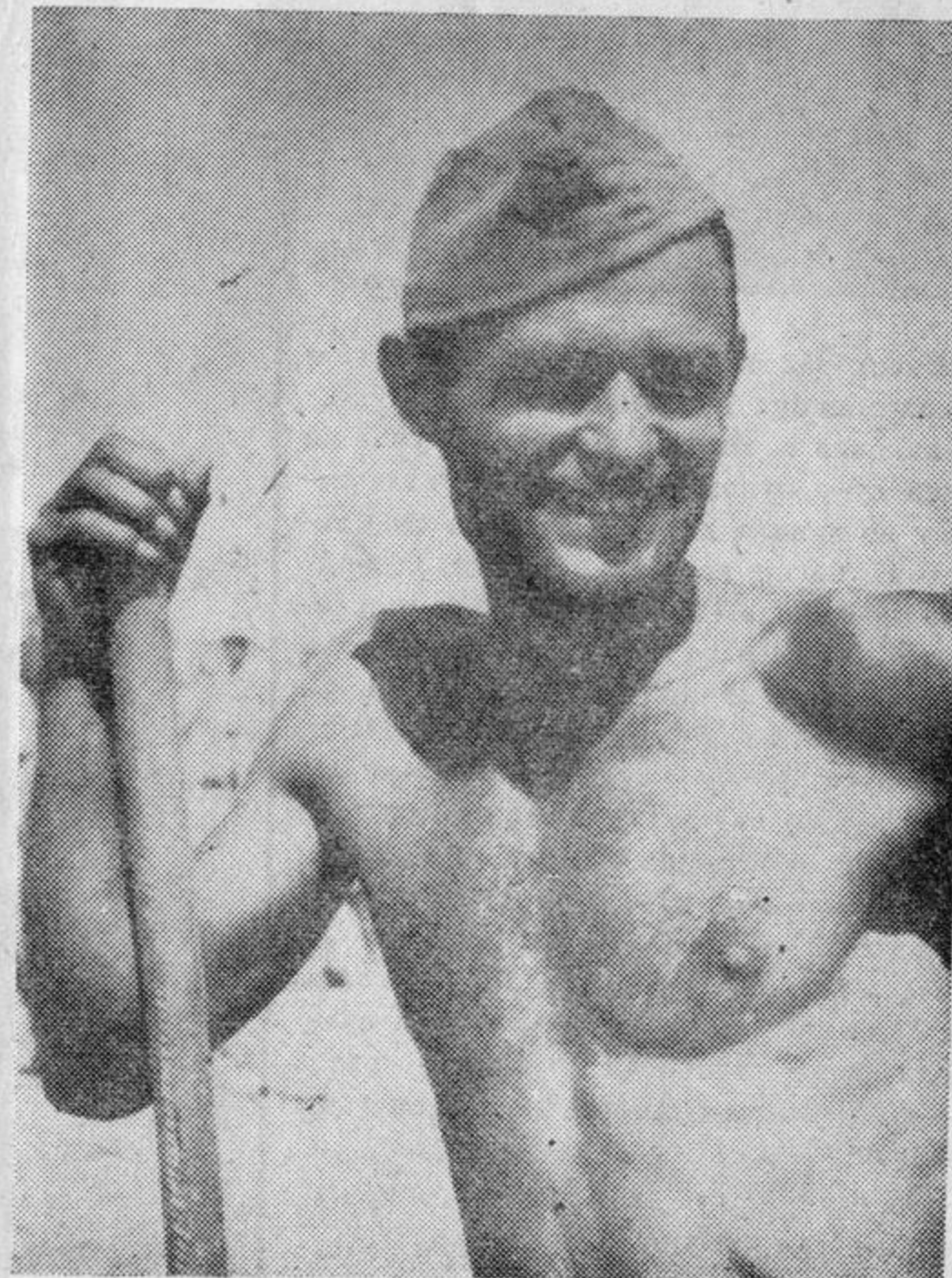
Посавска „Мајевица“

УДАРНА ГРУПА

ЛИКОВИ БРИГАДИРА

Близу смо своје деонице

Бригадирка

На „Орловику“ у води до колена

У сумрак се враћамо

ВОДОНОША ВАСА

Сви га познају у бригади. Црнпуростог, веселог младића, црних, светлих очију, шаливчину и вредног водоношу васу.

Васа је врло «начитан» човек — како по некад кажу сељаци из Поџерине — јер поред тога што врши дужност четног водоноше — зна он и безброј посковичица, шала, све новости бригада целог логора.

Није он од оних водоноша који сматрају да им једино дужност доношење воде, свађа са бригадирима, забушавање на чесми и друго. Он је нешто сасвим друго.

Једнога дана, цело по подне није га било у логору. — Свима је необично.

— Нема Васе, — нема песме и шале — вајкају се бригадири подринске бригаде. А он се појавио пред вече у штабу бригаде. Озбиљан и ћутљив. — Био је на лекарском прегледу. Утврђено је обољења плућа. — Командант, озбиљан, другарски му саветује одлази кући — на лечење. — Његове очи одједном су засветлеле, мускули на лицу и крајеви усана заиграли а из груди се отео уздах и речи: »Друже команданте, макар под рибао — не терај ме из бригаде!

Око њих сви су ћутал. Само је трубач свирао спавање.

ПОСЛЕ РАДА

ОДМОР

За Тита... Ура... Ура... Ура...

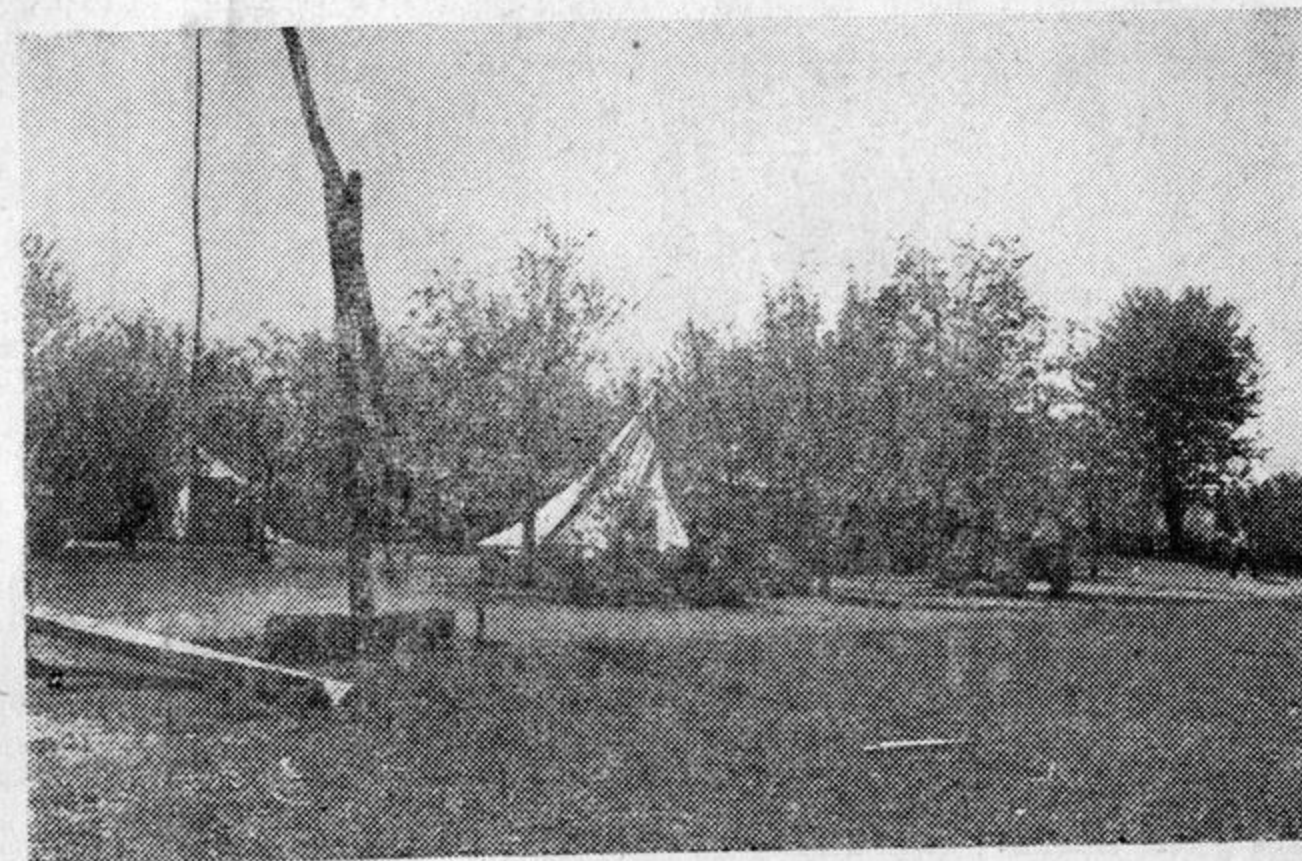
ХИИ војвођанска, ХI ваљевска ХII ваљевска.

Правилне линије започетог канала у Уровачкој мрежи оцртавају се у трави. На сунцу се светлуцају лопате а тек пресорана земља пресијава се.

Посавина бруји. Омладинци су на раду. Обавеза је примљена. Обавеза ће се испунити. Зато се лопата ни за тренутак не зауставља. Кубик за кубиком, метар по метар канала. То је нова слика Посавине. Песма се пролама да би се за тренутак проломило:

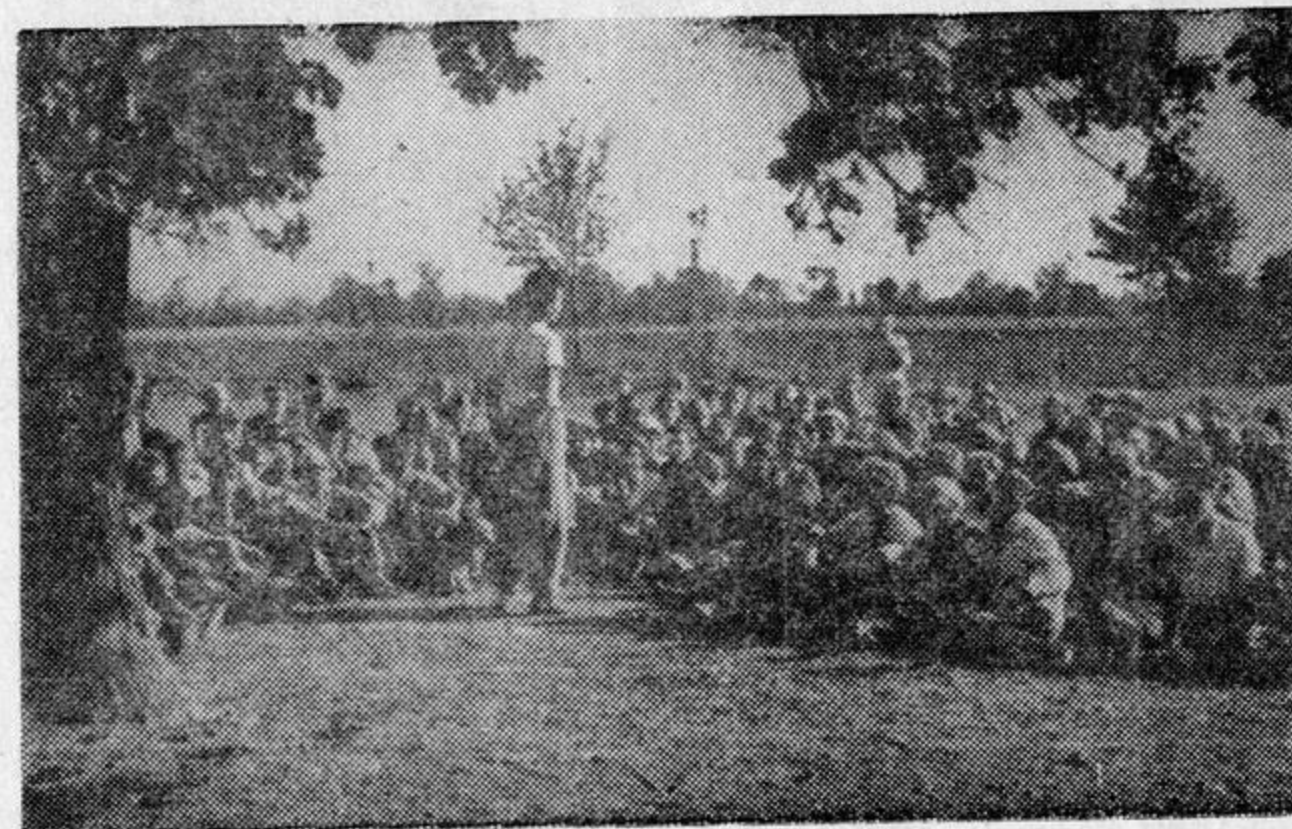
»За Тита... ура!... ура!... ура!...«
И уморна тела добијају нову снагу.

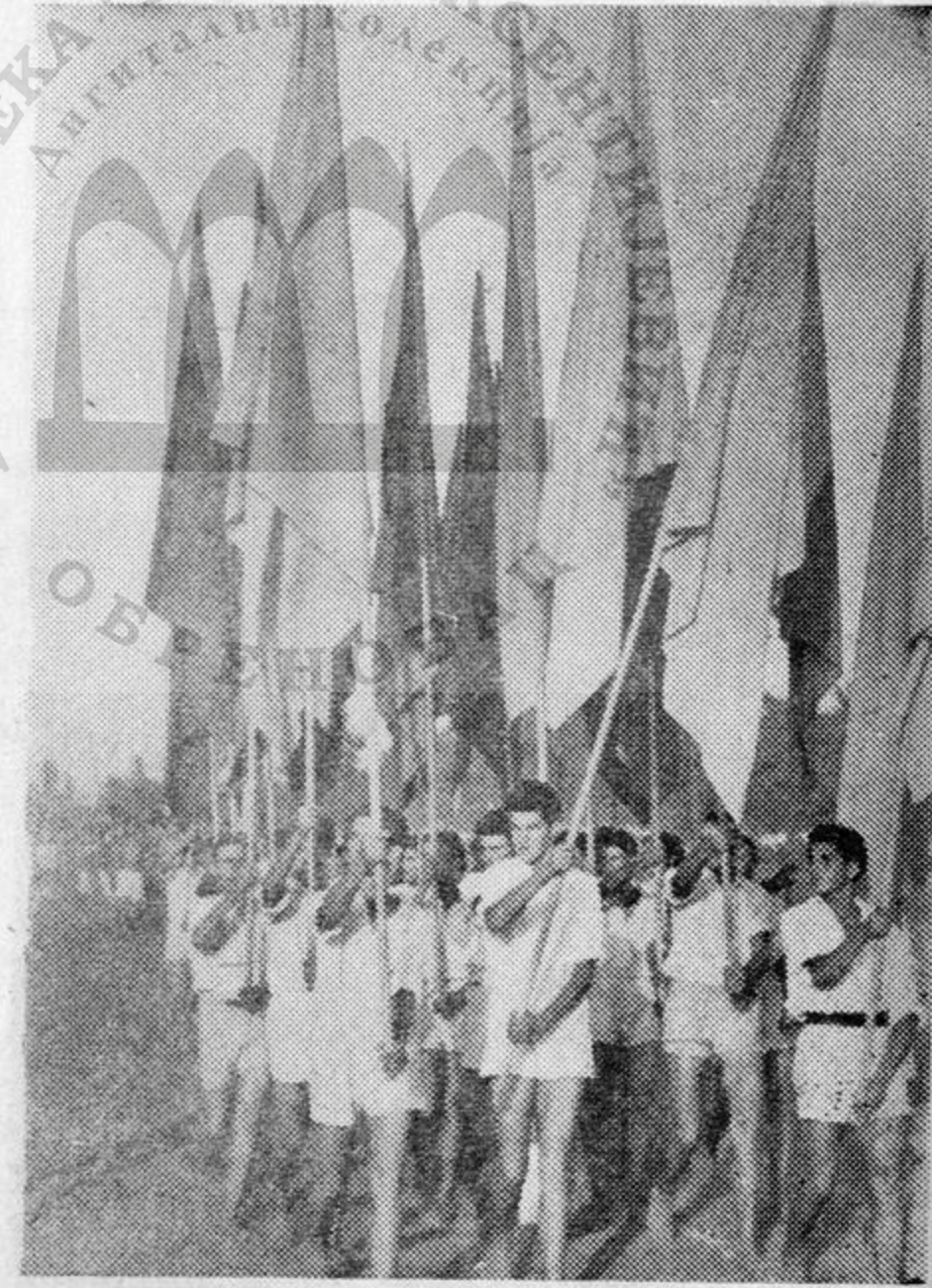
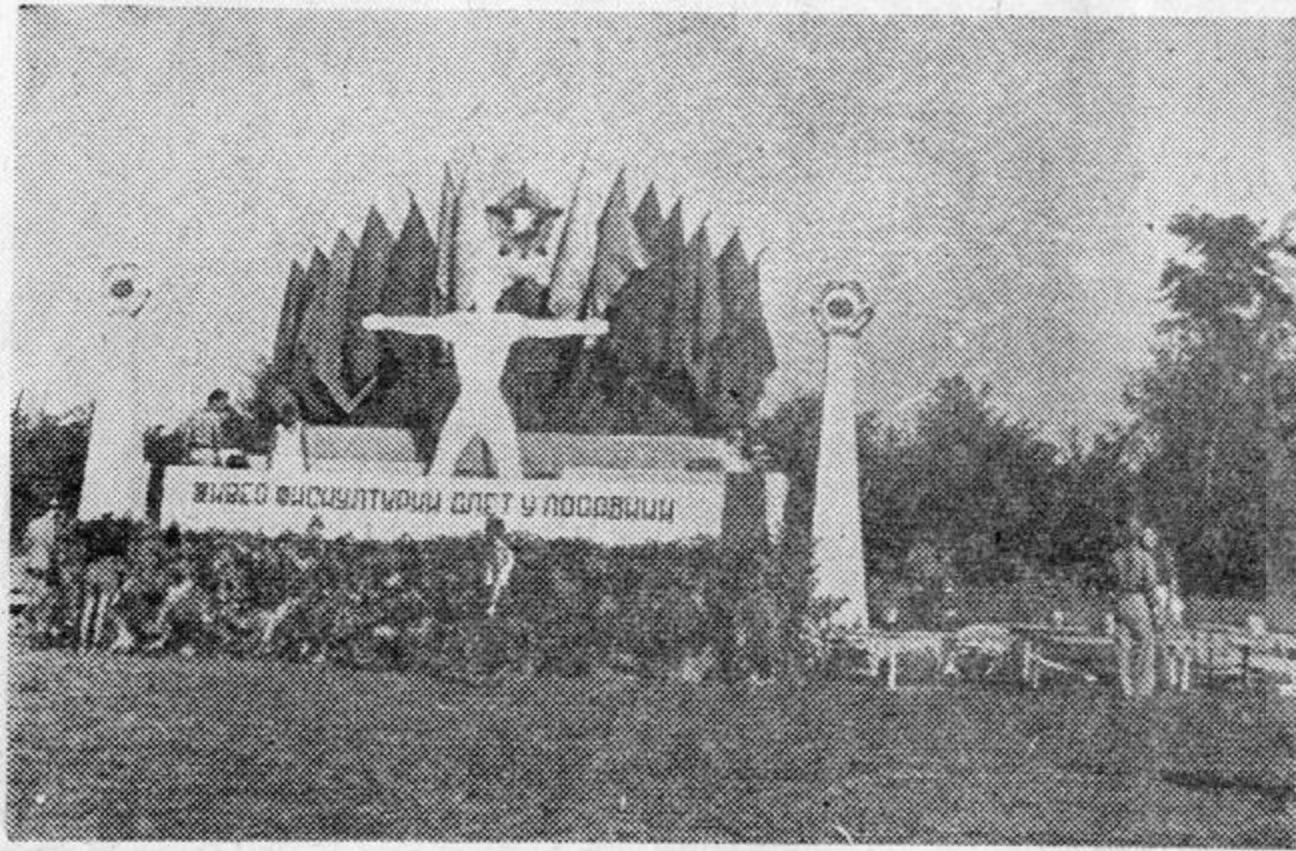

НА ЧАСУ ХЕМИЈЕ

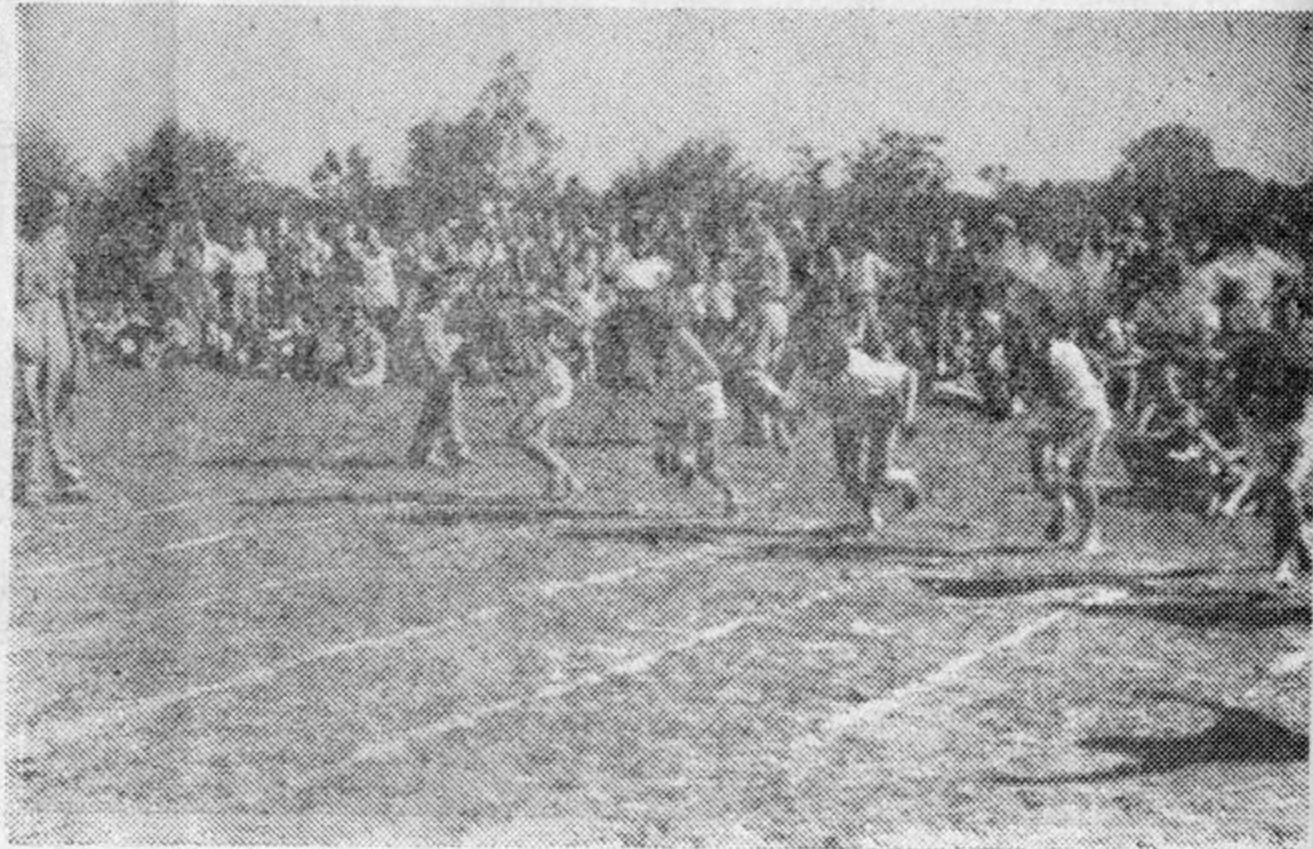
ВАСПИТНИ ЧАС

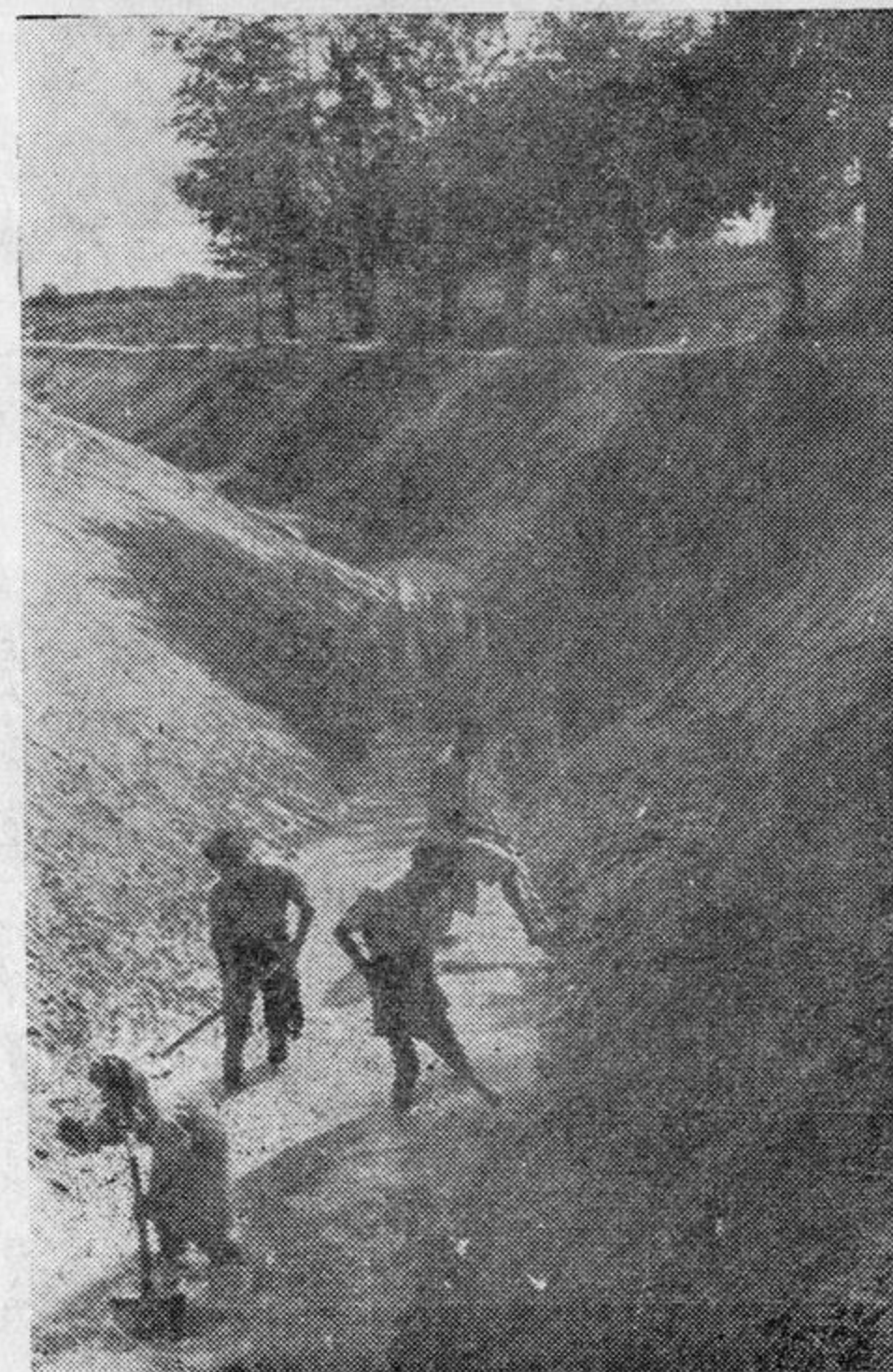
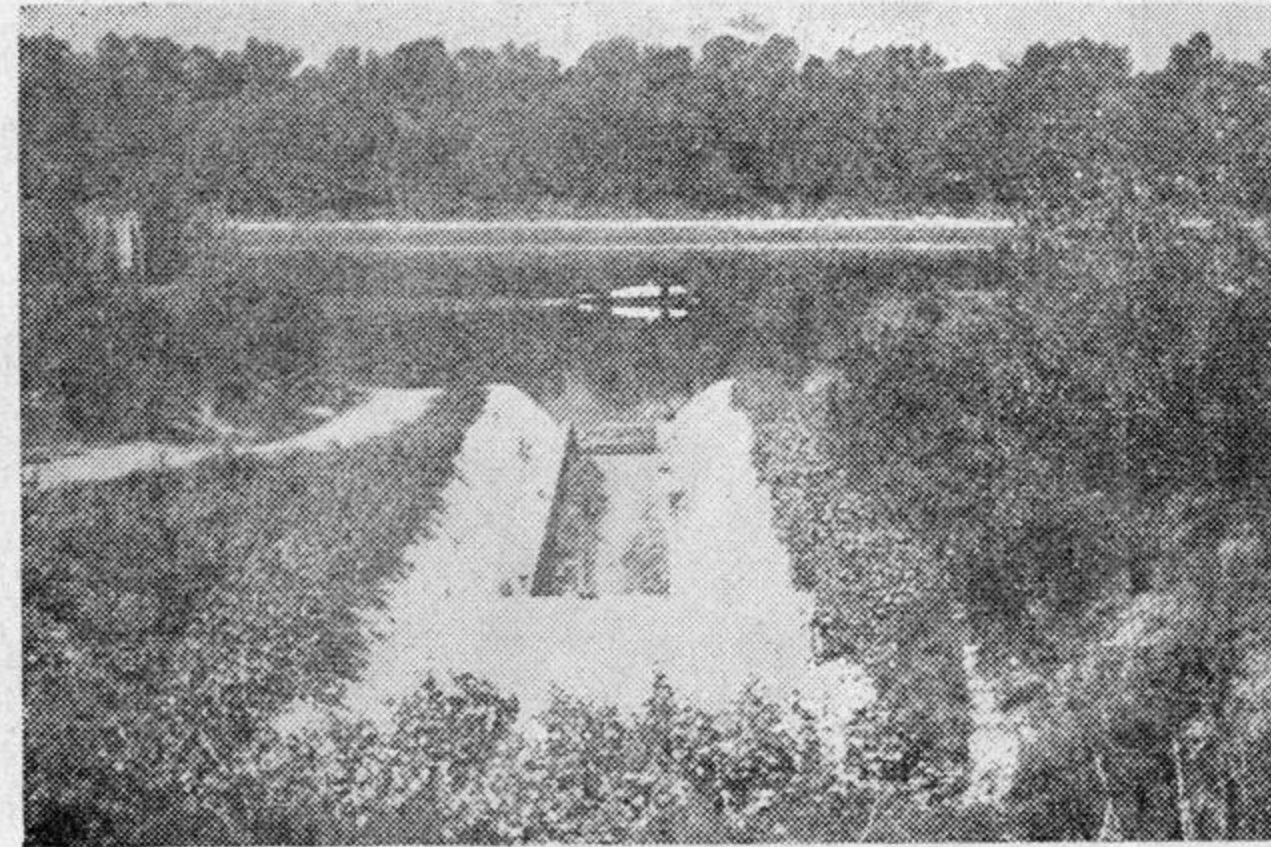

Кроз фискултуру —

ка још бољем раду

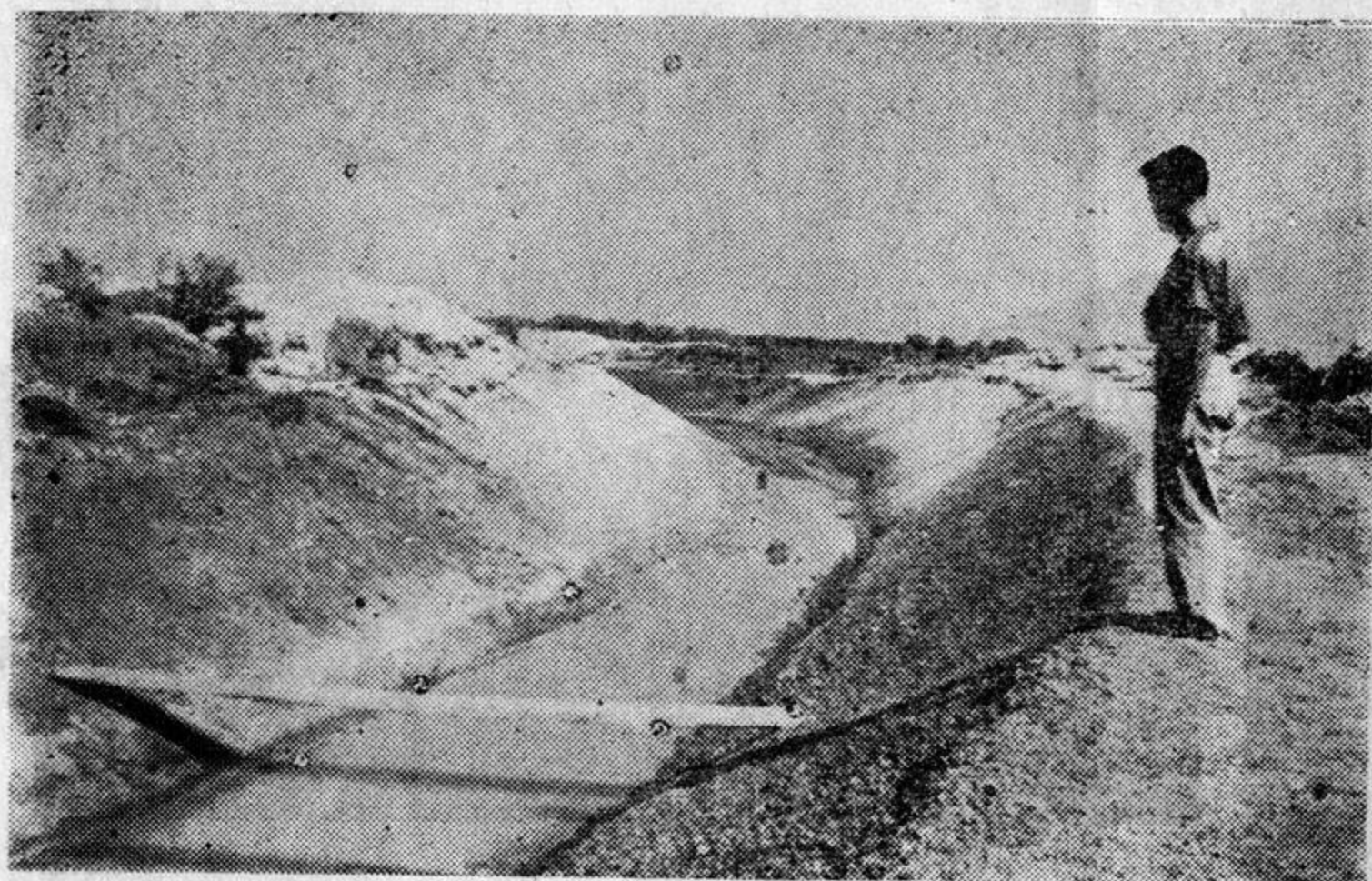

Мотиви

Посавином вода се разлива
Од ње наша поља страдају
У барама болест се сакрива
Плодне њиве нам пропадају

А сад над је завршено дело
Поља исушена читава
Ми можемо да нажемо смело
Да смо омладина ТИТОВА

